

Σκραουδάιυζ : Σφρα

Πυριμαί Μοιόεζ.

889.159/57P

889.159
57P

ΛΥΡΙΚΑΙ ΠΟΙΗΣΕΙΣ

ΕΜΜΑΝ. Κ. ΣΤΡΑΤΟΥΔΑΚΗ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

— ΧΑΝΙΩΝ —

Αριθμός 5098

7.4.1958

899.159/572

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

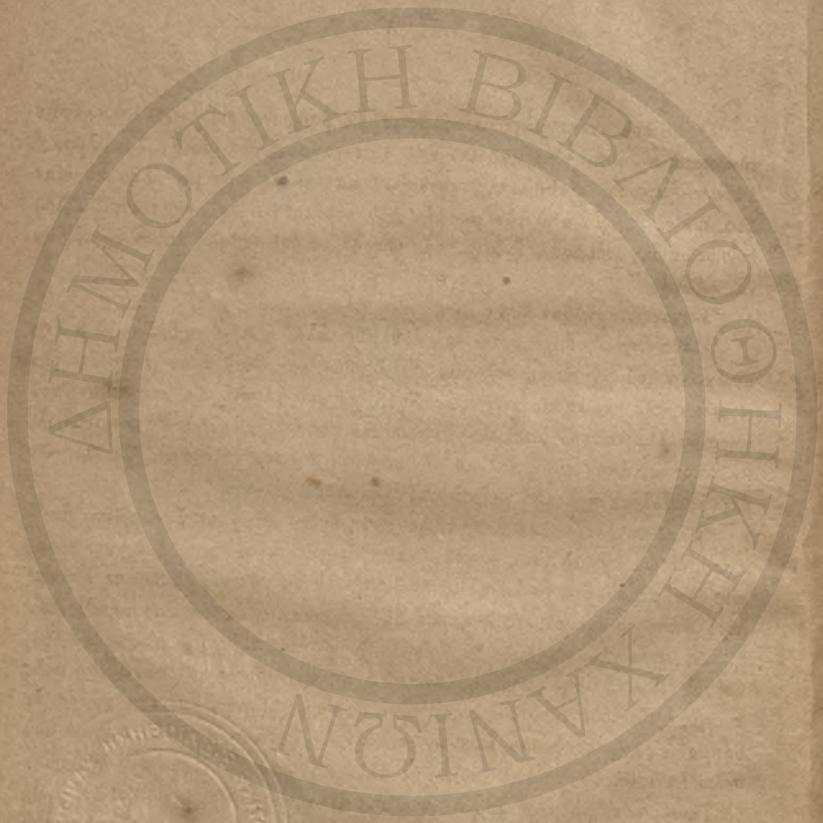
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΩΝ ΑΔΕΛΦΩΝ ΒΑΡΒΑΡΗΓΟΥ

8-0401 ΠΡΑΣΙΤΕΛΟΥΣ, ΑΡΙΘΜΟΣ-8

1877.

.ΚΗΣ.

СІМЪ СІМЪ
СІМЪ СІМЪ
СІМЪ СІМЪ

СІМЪ СІМЪ СІМЪ СІМЪ

ΑΦΙΕΡΩΣΙΣ
ΤΩ ΕΘΝΙΚΩ ΠΟΙΗΤΗ
ΑΧΙΛΛΕΙ ΠΑΡΑΣΧΩ:

Ποιητά.

Ὁ πρῶτος στεναγμὸς λύρας ὅστις ἐκ βάρων συνεκίνησε πρὸ ἐτῶν τὴν παιδικὴν μου τότε καρδίαν ἦτο ὁ στεναγμὸς τῆς Ἰδικῆς Σου λύρας· Τότε πλήμμυρα αἰσθημάτων γενναίων κατέκλυζε τὴν μεγάλην καρδίαν Σου, ὧν τὸ ἄρωμα ὑπὸ τὴν μορφὴν τῶν περιπαθῶν καὶ γοητευτικῶν Σου ποιήσεων ἐκχυνόμενον, ἔκαμνε τὴν ψυχὴν νὰ ὄνειροπολῇ καὶ τὴν καρδίαν νὰ πάλλῃ.

Ἐκτοτε παρῆλθον ἔτη

Ἡσθάνθην ἐν ἐμοί, ἔστω καὶ ἀσθενῶς, ἀλλ' ἠσθάνθην ὅμως τὸ καὶ τι ἐκείνο τοῦ Σχινέρου, καὶ τότε ἀκολουθῶν μακρόθεν, πολὺ μακρόθεν τὴν πορείαν τῆς τολμηρᾶς πησείως Σου, ἔφθασα μέχρι τῶν προπόδων τοῦ γηραίου Παρασσού μας, εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὀπίου εἴχες Σὺ σταματήσει κατάνοπος, ἀποκαμὼν καὶ μὲ τὴν καρδίαν αἱματοστάζουσαν, ὡς ὀρνῶν ἔλεγες ἄλλοτε πρὸ τοῦ νεκροῦ τοῦ Ὀρίωνος.

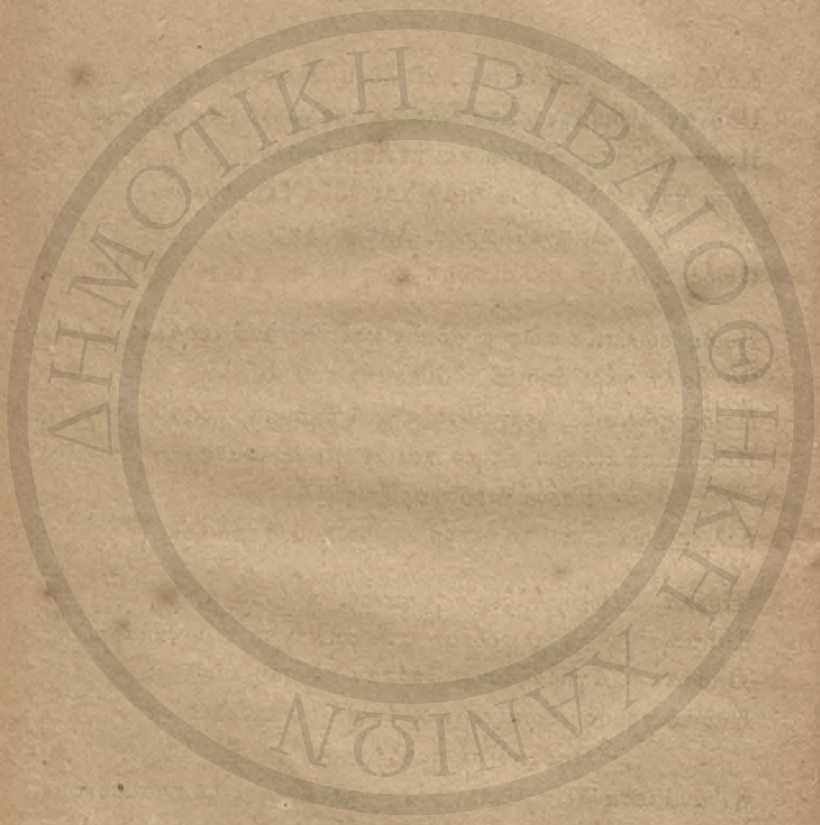
Ἐκεῖ συνέλεξα ὅσα ἀπήντησα ἀνθὴ ἐνθεν κἀκεῖθεν ἐσπαρμένα ἀτάκτως, ἐξ ὧν σχηματίσας μικρὰν καὶ πτωχὴν ἀνοδοδέσμη Σοὶ τὴν προσφέρω σήμερον, ὅτε τὸ ἄλλος μαστίζει τὴν εὐγενῆ ὑπαρξίν Σου, ὅτε λυσσαλέος ὁ φθόνος καὶ μαινὰς ἢ κακία Σὲ πληροῦσιν ἀνίας καὶ ἀπογοητεύσεως.

Δέχθητι γλυκεῖα καὶ ὑπερήφανος ἀηδῶν τὴν πενιχρὰν προσφορὰν μου, ἦν σοὶ δίδω ἐξ ὅλης καρδίας. Ἐὰν δὲ αὕτη δυνθῇ νὰ σὲ ἐπαναφέρῃ πρὸς στιγμὴν εἰς τοὺς πρώτους τῆς νεότητός σου χρόνους, καὶ ἐὰν χύσης ἐν δάκρυ εἰς τὴν τρυφερὰν ἐκείνων ἀνάμνησιν ἐπὶ τῶν ἀσθενῶν στίχων μου θέλω λογισθῆ οὐχὶ μόνον εὐτυχῆς ἀλλὰ καὶ ὑπερήφανος διότι ἠδυνθῆν νὰ ἐπισύρω τὸ βλέμμα Σου εὐνοῦν ἐπὶ τῶν πτωχῶν μου ποιήσεων, ὑπὲρ ὧν καὶ τὰ μεγαλείτερα θαυμαστικὰ ἐπίθετα τῶν κριτῶν τοῦ ποιητικοῦ διαγωνισμοῦ μας μετὰ περιφρονήσεως καὶ ἀηδίας θὰ ἐλάττιζον.

Ἐν Ἀθήναις τὴν 25 Μαρτίου 1877.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΟΝ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟΝ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΛΥΡΙΚΑΙ ΠΟΙΗΣΕΙΣ

Η ΔΑΦΝΗ*

Καλλίτερα ν' απέθαινες και Σὺ μ' ἐκεῖνὰ τὰ χρόνια
Ποῦ στ' ἀνθισμένα Σου κλαδιὰ τραγούδαγαν ἀηδόνια.
Παρὰ νὰ ζήσης ἄχαρη και περιφρονημένη
Ἐπὸ τὴν πρώτη Σου τιμὴ και δόξα ξεχασμένη.

Δαφνοῦλά μου, Δαφνοῦλα,
Ποῖός τῶλπιζε ταλαίπωρη πῶς θὰ σέ κάνουν δοῦλα!

Ποῖός τῶλπιζε πῶς σ' ἄδοξο και ταπεινὸ κεφάλι
Θὰ βάλῃ χέρι ἄνομο τ' ἀθανατά σου κάλλη,
Ποῖός τῶλπιζε, περήφανο τῆς Λιάκουρας βοτάνι.
Πῶς θὰ σέ κάνουν ἄτιμο και ἄσημο στεφάνι!

Ἐσένα ποῦ χαρίζεις
Χίλιες ζωαῖς εἰς τὸ νεκρὸ ἐκεῖνο ποῦ στολιζεις.

Ἦθελα, δάφνη, νᾶξερα τί πόνος, τί ἀντάρα...
Και ποῖὰ γεννιέται φοβερὴ στὰ σπλάχνα σου κατάρρα
Ὅποταν σ' ἀγοράζουνε, ὅποταν σέ πουλοῦνε
Και τὸ χρυσὸ μοιράζουνε κ' ἐσένα σέ πετοῦνε...

Ὅποταν σέ προδώνουν
Κι' ἀνάμεσα σέ τρεῖς ληστὰς γελοῦν και Σέ σταυρόνουν.

* Τὸ ἀνωτέρω ποιημάτιον ἐγράφη μετὰ τὸν ποιητικὸν διαγωνισμὸν τοῦ 1876, καθ' ὃν ὁ Καθηγητὴς και Ποιητὴς τοῦ ἁγίου Μηνᾶ Θεόδωρος Ὁρφανίδης ἔσχε τὴν ἀφελῆ καλαισθησίαν νὰ βραβεύσῃ τὰς «Ἄρας μάρας κουκουνάρας» τοῦ γνωστοῦ ποιητῆσκου Βιζυηνοῦ. Τὰ ἄλλα ταῦτα ἀρκοῦσι διὰ τοὺς καλῶς γνωρίζοντας τὰ παρασιωπόμενα ἀναγνώστας μας. Σημ. Π.

Καθὼς μιὰ ἡμέρα ἔπρόδωσαν τοῦ κόσμου τὸ Μεσία

Ἔτσι ἐπρόδωσαν καὶ Σὲ μὲ τὴν ἀθανασία,

Κι' ἐπάνω στὰ ἀμόλυντα ἐφτύσανε κλαδιά Σου.

Γιὰ νὰ λερώσουν τὴ σεμνὴ, καθάρια ὠμορφιά Σου.

Μὰ ὅποιος ἔφηλά φτύνει

Πέφτει τὸ φτύμα ἐπάνω του... κι' αὐτὸ ποτὲ δὲ σβύνει.

Στάρου, Δαφνοῦλα, στ' ἄδολα τῆς κοινωνίας στήθη

Νὰ λάμψης ὀλοζώντανη, ἀγνὴ σὰν τὴν ἀλήθεια,

Καὶ στὰ μαλιὰ ποῦ σ' ἔβαλαν γενοῦ βαρῦ σκοτάδι

Νύχτα τῆς λήθης σκοτεινὴ καὶ τῆς ντροπῆς σημάδι.

Ξανάνοιωσε καὶ χτύπα

Τῆς λεβεντιᾶς σου τὸ φονιά, τὸ δολοφόνο Γύπα.

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΤΟ ΦΙΛΗΜΑ ΤΟΥ ΜΑΡΤΙ *

Τῆ: ΦΙΛΩ: ΧΡΗΣΤΟΛΟΥΛΩ: ΠΕΡΑΙΚΑΡΗ: ΜΑΚΕΔΟΝΙ

Χρηστούδου.λε!

Εἶχαν γιορτὴ ἐπέρσι μιὰν ἡμέρα

Τὰ λούλουδα κάτου στὴ γῆ καὶ ἔτ' ἄστρα στὸν αἰθέρα

Τὰ ὑπὸ ἀστερίσκον σεσημειωμένα ποιημάτια ἐλήφθησαν ἐκ τῆς ἀποσταλείσης εἰς τὸν ποιητικὸν διαγωνισμὸν συλλογῆς μου «Τὰ Σκιρτήματα» ἣν ἤξιωσεν ἐλαφρῶν τιῶν λακτισμάτων ὁ χαρίεις, ὁ καλαίσθητος, ὁ ἐράσμιος, ὁ εὐφυὴς καθηγητὴς κ. Ὁρφανίδης, ἀποκαλέσας αὐτὰ «Ψυχρὰ Πιζολογήματα». Ἐγὼ λαμβάνω ἐκ τῶν λακτισθέντων τινὰ καὶ τὰ παραδίδω εἰς τὴν κοινὴν γνώμην μὲ τὴν πεποίθησιν ἂν οὐχὶ νὰ θωπευθῶσι, οὐχὶ ὅμως καὶ νὰ ποδοπατηθῶσιν ὑπ' αὐτῆς, ὡς δὲν ἐποδοπατήθησαν καὶ ἄλλα προηγούμενα γνωστὰ ποιήματά μου.

Ἡ λειτουργιὰ τῆς Παναγίας κ' ἡ λειτουργιὰ τῆς Λαύρας
 Ἐχύναν μοσχολίβανα στὴ μυρωδιὰ τῆς αὔρας.
 Χαρὰ Θεοῦ ἡ ἀνοιξη μὲ δάφνες στολισμένη
 Ἀγκάλιαζε γλυκὰ, γλυκὰ τὴ γῆ τὴ ματωμένη.

Σ' ἀπάντησα στὴν ἐκκλησιὰ μὲ μέτωπο θλιμμένο
 Μὲ μέτωπο ποῦ ἐφαίνονταν πολὺ συλλογισμένο...
 Τὴν ἐννοιώσα τὴ λύπη σου, ἦταν ὀδική μου λύπη
 Κ' ἦταν τοῦ στήθους μας κοινὸ, κοινὸ τὸ καρδιοχτύπι.
 Κ' ἐχύθηκα, σ' ἐφίλησα, μ' ἐφίλησες στὸ στόμα....
 Ἄχ! μὴν ξεχνᾷς τὸ φιλι, ἐμὲ μὲ καίει ἀκόμα.

Τὸν ὄρκο μας τὸ μυστικὸ στὰ μάτια σου τὸν εἶδα,
 Κ' ἦταν ἐκεῖνο τὸ φιλι τοῦ ὄρκου μας σφραγίδα
 Μ' ἄσβεστη φλόγα τῆς καρδιάς ποῦ δὲν τὴν σβύνουν χρόνοι
 Καὶ ὄσω μένει θρέφεται, γεννᾷ καὶ δυναμόνει.
 Μὲς στὴν Τουρκιὰ σὰ χύσωμε τέτοια θρεμένη λάβα,
 Θὰ τὴν ρουφήξῃ ἡ φωτιὰ, κι' αὐτὴ θὰ γίνῃ σ κ λ ά β α.

Κι' ἀκόμα εἶδα στὴ ματιὰ ποῦ μ' ἔκαιγε ἐκείνη
 Τῆς Κ ρ ή τ η ς καὶ τῆς Ν ά ο υ ς α ς σμιγμένη τὴν ὀδύνη,
 Ἄδερφωμένη στοῦ ματιοῦ τὴν σπίθα ποῦ μιὰ ἄμερα
 Ἦθελα ν' ἀναβε φωτιὰ πολέμου πέρα-πέρα,
 Καθὼς ἐμένα μ' ἀναψε στὰ σωθικὰ καμίνι
 Ποῦ, μ ᾶ τ ῆ ς τ ᾶ χ τ ῆ τ' Ἀ ρ κ α δ ι ο ῦ, ποτέ, ποτέ
 [δὲν σβύνει.

Στοχάσου πόνος... νὰ γελᾷ αὐτὴ ἡ γῆ, καὶ πέρα
 Ἡ ἔρημες πατρίδες μας νὰ κλαῖνε νύχτα-ἄμερα.
 Νᾶχῃ μιὰ μάνα τὰ μισὰ παιδιὰ τῆς στολισμένα
 Καὶ τᾶλλα μέσα στῆς σκλαβιάς τὰ σίδηρα δεμένα.
 Ἐκεῖ δὲν ἔξερουν ἀνοιξη τ' ἀδέρφια μας τὰ μαῦρα,
 Γιατὶ ἐγέννηκε φτωχὸ ἐρημοκλῆσ' ἡ Λαύρα.

Ἔποτε θὰ δῶ τὰ κύματα τ' Ἀσπροποτάμου πάλι,
 Νὰ κατεβαίνουν κόκκινα μὲ μαύρη ἀνεμοζάλη
 Καὶ σφυρίγματα σπαθιῶν γοργὰ καὶ ἕνα, ἕνα
 Νὰ βρίσκωνται στὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Βόσπορου πλεγμένα
 Καὶ νὰ φιλιῶνται μυστικά νὰ χαίρωνται, νὰ κλαῖνε
 Καὶ νὰ κυλοῦν στὸ Δούναβι κ'—ἐκδίκησι—νὰ λένε;.....

Ἐμείναν τῆς Ἀράχωβας τώρα βουβοὶ οἱ λόγγοι
 Καὶ διψασμένο καρτερεῖ φωτιά τὸ Μεσολόγγι.
 Εἶδε τ' Ἀρκάδι μιὰ νυχτιὰ καμένο νὰ πετάξῃ,
 Κ' ἐσείστηκε, ἀνταριάστηκε σὰν νάθελε νὰ κράξῃ
 — Ἐκεῖ ποῦ πᾶς, Ἀρκάδι μου, ἂν εὔρης τὸν Καψάλη
 Πῆς του—τὸ Μεσολόγγι του τονὲ γυρεύει πάλι!! ..

Λησμονισμένο τὸ πικρὸ κοιμᾶται Δραγατσάνι
 Ἐκεῖ ποῦ πῆγε διαλεχτὴ ἡ νιότη νὰ πεθάνῃ.
 Κ' εἶδαν μὲ πόνο μυστικὸ ἐκεῖ ποῦ τρέμουν δοῦλοι
 Μιὰ μέρα ἢ ἔρημες ψυχὲς τοῦ Σούττου, τοῦ Δρακούλη
 Ν' ἀντιλαλῇ εἰς τὸ Βαφὲ σπαθὶ καὶ καρυοφύλλι
 Κ' ἡ Κρήτη μὲ τὴ Λευθεριά νὰ σμίγουν χεῖλη, χεῖλη.

ὦ! τὸ Βαφέ..... Τέτοια φωτιά δὲν ἔπρεπε ν' ἀνάψῃ
 Τὴν κοιμισμένη τούτη γῆ καὶ νὰ τὴν κατακάψῃ;
 Τόσοι καιροὶ ξυπνήσανε τοῦ Μάρτι, ἀναστήθησαν
 Καὶ στοῦ Βαφέ τὸ μαχελεῖο τὸ ἔρημο ἔβρεθησαν.
 Γεμάτη ἀπὸ ἐκδίκησι στὰ στήθεια τοῦ Βαρνάβα
 Ταμπουρωμένη ἡ ψυχὴ χτυποῦσε τοῦ Βλαχάβα.

Καὶ τῶν γερόντων εἶδανε τὰ μάτια μὲς' στὴ μάχη
 Νὰ δείχνουνε μορφὲς γνωσταῖς καὶ πρόσωπα οἱ βράχοι,
 Κ' ἐνόμιζαν πῶς πολεμοῦν μαζῇ μ' ἐκείνους πάλι
 Ποῦ ἐγνώρισαν στὰ νιάτα του μὲς' στὴν ἀνεμοζάλη.

Ἔδιν' ὁ Διάκος δύναμι στὸ χέρι τοῦ Πραϊδῆ
 Κ' ἦταν θανάτου δρέπανο τὸ μαῦρό του λεπίδι.

Τώρα ξεχάστηκαν κι' αὐτά, κι' αὐτὰ λησμονηθῆκαν,
 Ἐξύπνησαν γιὰ μιὰ στιγμή καὶ πάλι ἐκοιμηθῆκαν.
 Καὶ πάλι σίδηρο βαρὺ τὴν Κρήτη τήνε δένει.....
 Κ' εἶναι σπαρμένη κόκκαλα καὶ αἷμα ποτισμένη.
 Ἄλλ' ὅποιος σπέρνει κόκκαλα καὶ μ' αἷμα τὰ ποτίζει
 Γεννοβολοῦν καὶ Ἐλευθερίας γλυκὸ καρπὸ θερίζει.

Θὰ τὸν θερίσωμε κ' ἐμεῖς...Καρτέρει, μιὰν ἡμέρα,
 Καὶ δὲ θάργῃση, ἡ φτωχὴ ἐτούτη μας Μητέρα
 Θὰ ἀγκαλιάσῃ τὰ ῥφανά, τὰ ἔρημα παιδιὰ της,
 Καὶ τὰ ξερὰ τὰ χεῖλια τοὺς θὰ βρέξῃ μὲ φιλιὰ της.
 Καὶ πάλι ἓνα φίλημα θὰ δώσωμε στὸ στόμα
 Καὶ θὰ πατοῦμε ἐλεύθερο τῆς Νάουσας τὸ χῶμα.

Μονάχα ἓνα ἤθελα πρὶν ἔρθῃ ἡ ὥρα ἐκείνη.....
 Μπαροῦτι νὰ μοῦ δώσουνε ὡσὰν ἐλεημοσύνη
 Κ' ἐγὼ νὰ τρέξω φίλημα νὰ δώσω μὲ ἐλπίδα
 Στὴ γῆ ποῦ σὲ ἐγέννησε στὴ μαύρῃ σου Πατρίδα.

Γιατί, γιατί θυμήσου

Πόσοι ἀγκάλιασαν νεκροὶ τὴν Κρήτη μου ἴδιοί Σου.

1874.

Ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΤΟΥ ΚΑΡΑΪΣΚΟΥ

ΑΦΙΕΡΟΥΤΑΙ ΤΩ: ΦΙΛΩ: ΜΟΥ ΠΟΙΗΤΗ: ΑΛΕΞ. ΜΩΡΑΙΤΙΔΗ.

Α.

Γλυκεῖα βραδιὰ τῆς ἀνοιξῆς, τοῦ Μάρτι μυρωμένη
 Τὸ Φαληρέα ἐσχέπαζε ἀστροστεφανωμένη.

Ἐπαιζ' ἡ αὔρα τοῦ γιγλοῦ μὲ τ' ἀσημένιο κύμα,
 Καὶ ἡ φλογέρα τοῦ βοσκοῦ ναναρίζε τὸ μνήμα.
 Ὅπου κοιμᾶται ὁ ψυχογιὸς βαθεῖα τοῦ Κατσαντώνη
 Τῆς Ῥούμελης ὁ στρατηγὸς, τῆς Ἄρτας τὸ μελιό νι...
 Τὸ μνήμα ἐκοιμούντανε βαρεῖα στὴν ἀμμουδιά του,
 Κ' ἓνας ὀλόμαυρος σταυρὸς μονάχη συντροφιά του,
 Βαμένος ἀπὸ αἵματα καὶ δάκρυα, ἀγρυπνοῦσε
 Κ' ἔχυνε παράπονα καὶ θλιβερά ἴμιλοῦσε,
 Κ' ἐκύτταζε τοῦ στρατηγοῦ μ' ἀγάπη τὸ κρεββάτι
 Ἦ τὸ θολό του ἔρριχνε εἰς τὴν Ἀθήνα μάτι.

Μακρὰ μέσ' ἀπ' τὴ θάλασσα κ' ἀπ' τὴ στεριά ποῦ δοῦλοι
 Ψυχομαχοῦνε ἀδελφοί, ἓνα θαλασσοπούλι
 Ἐρχοῦμενο σὰν ἐννοίωσε κ' ἐκεῖνο πικραμένο
 Τοῦ Καραίσκου τὸ σταυρὸ χλωμὸ καὶ λυπημένο,
 Τὸ ξύλο τὸ παρήγορο τοῦ Γολγοθᾶ νὰ κλαίῃ
 Καὶ μυστικά παράπονα στὸν οὐρανὸ νὰ λέῃ :
 Σταμάτησε τὸ δρόμο του, διπλόνει τὰ φτερά του
 Καὶ τέτοια λόγια ἔχυσε βγαλμέν' ἀπ' τὴν καρδιά του·

— Τώρα ποῦ ὁ κόσμος χαίρεται, στὸ μαῦρό σου λιθάρι
 Γιατί, σταυρέ μου, κλαίγεις, σταυρέ, παραπονιάρη ;
 Ἄκουσ στὴν πέρ' ἀχρογιαλιὰ τὸ μυρωδάτο κύμα
 Πῶς ναναρίζει τ' ἀκριβὸ τοῦ στρατηγοῦ σου μνήμα ;
 Κ' ἔχει δαφνοῦλες τὸ βουνό, καὶ τὸ λιβάδι κρῖνα
 Γιὰ νὰ σοῦ πλέξῃ στέφανα ἐλεύθερ' ἡ Ἀθήνα.
 Κάτου στὰ μέρη τὰ πικρὰ στὰ Ἄγραφα, στὸ Σοῦλι
 Δὲν ἔχουν δάφνες καὶ μυρτιές κ' ἐλευθεριά οἱ δοῦλοι
 Κ' ἔχωμε τόσα μνήματα κ' ἐμεῖς ἐκεῖ σκαμένα
 Ὅμως λιθάνι καὶ κερὶ δὲν ἔχομε κανένα.

— Κ' εἶπε ὁ ἔρημος σταυρὸς — Φτωχὸ θαλασσοπούλι,
 Δὲν ἔχουν πλάκα οὔτε σταυρὸ οἱ τάφοι Σας στὸ Σοῦλι

Γιατί ποιὸ χέρι νὰ βρεθῆ μὲς στὴ σκλαβιά τὴν τόση
 Στὰ τιμημένα κόκκαλα ἓνα σταυρὸ νὰ δώσῃ ;
 Καὶ τῆς Τουρκίας ἀφίνουνε ἀχόρταγοι οἱ λύκοι
 Ἕνα καντύλι νεκρικό στὸ ἔρημο Γαρδίκι ;
 Κι' ὁμως αὐτὰ τὰ κόκκαλα ἐγὼ καλοτυχιζῶ
 Γιαὐτὸ μὲ βρίσκεῖς στὸ πυκνὸ σκοτάδι νὰ δακρύζω,
 Τοῦ Πίνδου ἢ πάχνη ἀπλώνεται στὸ μνήμά του λιβάνι
 Κ' ἔχουνε τ' ἄστρα τοῦρανοῦ μαρτυρικό στεφάνι.
 Καλλίτερα τὸ μνήμά μας νάταν μακρὰ σκαμένο
 Στῆς Ἄρτας τ' ἅγια χώματα φτωχὸ, λησμονημένο,
 Γιὰ νὰ μὴ βλέπωμε γενιὰ μὲ αἴμ' ἀναστημένη
 Νὰ ζῆ ἀπὸ τὴν πρώτη μας τὴ δόξα ξεχασμένη
 Θεότυφλη... νὰ μὴ θωρεῖ τὸ μαρασμὸ, τὴ φθίσι
 Ποῦ τρώγει τὸν Ἀσιανὸ καὶ Θενα τὸν σαπίση.....
 ὦ! νάταν σάλλονε καιρὸ ὁ Τοῦρκος κοθὼς τώρα
 Ποῦ ἡ Βοσνία μιὰ μικρὴ τονὲ τρομάζει χώρα,
 Ποῦ ἡ Εὐρώπη ντρέπεται καὶ νὰ τονὲ κυττάξῃ
 Καὶ μελετᾷ τ' ἀκάθαρτο κορμί ποῦ νὰ πετάξῃ,
 ὦ! νάταν σ' ἄλλονε καιρὸ στὰ χρόνια τὰ ἴδικά μας
 Νὰ βλέπατε πῶς ἔφευγε μὲ μόνη μιὰ ἄματιά μας
 Ἐμεῖς τὸν σταματήσαμε στὸ Δίστομο τοῦ Πέτα,
 Ὅταν ἀκόμη τ' ἄτι του τ' ἀράπικο ἐπέτα,
 Καὶ τὸν βαφτίσαμε δειλὸ τοῦ ποταμοῦ τὸ ῥέμα,
 Ὅταν ἔμπροστά του ἐκόβουνταν τ' αὐστριακοῦ τὸ αἴμ.
 Καὶ τὴν πληγὴ ἀνοίξαμε στὰ στήθη τὰ πλατειά του
 Κ' ἐκόψαμε τὰ γόνατα καὶ τὴν παληκαριά του.
 Ἐμεῖς τὸν ἐμαράναμε, ἐμεῖς τὸν Τουρκομάνο
 Στὴ γαλανὴ μας θάλασσα καὶ στὸ βουνὸ ἐπάνω...
 Καὶ τώρα ποῦρθε ἡ ὥρα του γλωμὸς νὰ ξεφυχήσῃ
 Ὅπου ἡ Δύσι καρτερᾷ νὰ τὸν κληρονομήσῃ,
 Κακὰ παιδιὰ, ἀστόχαστα ἄμαλῶνον νύχτα ἄμερα
 Καὶ δὲν ἀκοῦν τὴ χλαλοὴ ποῦ γίνετ' ἐκεῖ πέρα.

Οἱ γέροι δὲ μονιάζουνε... κ' ἡ νιότη φραγκεμένη
 Δειλὴ πατεῖ τοὺς τάφους μας, χλωμὴ σὰ χτικιασμένη.
 Κι' ἄς καρτεροῦν ἡ Ἑπειρο καὶ ἡ Μακεδονία
 Ἡ Κρήτη, ἡ Σάμο, τὰ Ψαρά κ' ἡ ἔρμη Θεσσαλία
 Τὸ ἄστρο τῆς Ἀνατολῆς ἀπὸ ἐδῶ νὰ φέξῃ....
 Καὶ μὲ ἀχτίδες ἑλευθερίας κι' ἀγάπης νὰ τοὺς βρέξῃ....
 Ἄχ! καταριέμαι τὴ γενιὰ π' ἀχάριστη κοιμάται
 Καὶ τὸ βαθὺ σκοτάδι σας καθόλου δὲ θυμᾶται.....

Σῦρε στὸν ἔρμο δρόμο σου, φτωχὸ θαλασσοπούλι,
 Κι' ὅταν διαβῆς τὴ θάλασσα καὶ φθάσῃς εἰς τὸ Σοῦλι,
 Εἰς τὰ παλιὰ λημέρια μας, στὰ κορφοβούνια ἄπετα
 Καὶ τὴν φτωχὴν μανοῦλά μας τὴν Ἑπειρο χαιρέτα.

Σκύφτει θλιμμένο τὸ πουλί, τὸ μάρμαρο φιλάει,
 Ἄνοιγει τ' ἄσπρατου φτερά καὶ φεύγει καὶ πετάει...

Τότε σὰν ἓνας στεναγμὸς, σὰ στηθικὴ ἀντάρα,
 Ἀκούστηκε εἰς τοῦ Σταυροῦ τὴν ἄφωνη κατάρα,
 Σ' εἶδα σὰν ἄσπρο φάντασμα ὅπου γυρᾷ τὸ βράδι
 Ἐνα μικρὸ τραγουδιστὴ νὰ φεύγῃ στὸ σκοτάδι.
 Κρεμοῦντανε ἡ λύρα του εἰς τὸ δεξιὸν τοῦ χέρι
 Καὶ στῆς χορδὲς τῆς ταύγινοῦ ἐστέναζε ἀγέρι,
 Κ' ἦταν τὸ ἄσμα τὸ γλυκὸ ποῦ ἔχυνεν ἡ αὔρα
 Μνημόσυνο τῆς λειτουργίας πανάστησε τὴ Λαύρα.

B.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐπέρασα... ἓνα χλωρὸ στεφάνι
 Ἀπὸ δαφνοῦλα ἑλληνικὴ ποῦ δὲ θὰ τὴν μαράνη
 Ποτὲ τῆς ἀσυλόγιστης ταύτης γενιᾶς τὸ κρῖμα.
 Ἐστόλιζε τοῦ στρατηγοῦ τ' ἀγαπημένο μνημα!..

ΤΟ ΒΑΦΕ

Ὅταν τὴν νύχτα τοῦ Βαφέ τὸ μαῦρο Κοιμητῆρι,
 Ὅπου δὲ φαίνεται σταυρὸς, δὲν κλαίει σημαντῆρι,
 Τὰ κόκκαλα τὰ ἄταφα κοιμῶνται ἀγκαλιασμένα
 Ὅσάν παιδιὰ στὴν ἀγκαλιὰ τῆς μάνας ξαπλωμένα·
 Ἡ Κρήτη κ' ἡ Ἐλευθεριὰ σφιχτὰ ἀγκαλιασμένες
 Στενάζουνε στὰ σκοτεινὰ σὰ δυὸ βασανισμένες.

Ἐχεῖ ἀστράφτουν σὰ φανοὶ τοῦ Ἑσλεν τὸ λεπίδι
 Τοῦ Βαφειάδη τὸ σπαθί, ἡ λόγχη τοῦ Ηραΐδη,
 Κε' ὅταν περνοῦν τὴν ἀνοιξὴ τὰ μαῦρα χηλιδόνια
 Γιὰ τοῦ Βαρνάβα τὰ χρυσὰ ἀναστενάζουν χρόνια.
 Κε' ὅμως τὸ αἶμα τοῦ Βαφέ τόσοι καῦμοὶ καὶ κόποι
 Δὲ σοῦ ταραάζουσι τὴν καρδιά ἀναίσθητη Εὐρώπη.
 1875.

ΡΕΜΒΑΣΜΟΣ*

ΕΙΣ ΤΗΝ 25ην ΜΑΡΤΙΟΥ.

Πόσον ὠραῖος μειδιᾷ ὁ Ἀττικὸς ὀρίζων...
 Οὔτε ἐν νέφος φαίνεται φαιὸν εἰς τὸν αἰθέρα,
 Ὁ οὐρανὸς περικαλλῆς ἀπλοῦται σελαγίζων,
 Καὶ τοῦ Μαρτίου στέφεται μὲ ἄνθη ἡ ἡμέρα.
 Καθὼς ὁπότεν ἄλλοτε ἐλευθερίας αὔρα
 Ἐθώπευσε τὸν Γερμανὸν ἐν τῇ ἀγίᾳ Λαύρα.

ὦ! βλέπω τὴν Ἀκρόπολιν ἀπόμαχον τοῦ κλέους
 Μέσῳ τῆς νέας γενεᾶς τὴν ἐρειπιωμένην,
 Τοὺς χρόνονς ἐνθυμίζουσιν ἡμῖν τοῦ Περικλέους
 Καὶ κεφαλὴν ὑψώνουσιν ὠχρὰν καὶ τεθλασμένην.

Τὸ βῆμα τῶν κατακτητῶν, ἡ πάλῃ καὶ ὁ χρόνος
Διέσεισαν τὰ θέμεθλα σφοδρῶς τοῦ Παρθενῶνος.

Ὁ ἀνατέλλων ἥλιος περιλαμπῆς ζωννύει
Τὸ μέτωπόν της μὲ χρυσοῦν διάδημα ἀκτίνων,
Κ' ἐνῶ εἰς φίλην ἑορτὴν φαιδρὰν αὐτὴν δεικνύει,
Τῇ ἐνθυμίζει τὸν καιρὸν τῆς δόξης της ἐκεῖνον
Καθ' ὃν πρὸ τῶν τειγῶν αὐτῆς ἐκτύπα ὁ Φαβίερος
Α' ἐβάπτισε φιλέλληνας τοῦ ἔθνους μας ὁ ἔρως.

Εἶναι λαμπρὸν μνημόσυνον..... Πανήγυρις τελεῖται
Εἰς τῆς πατρίδος τὰ σεπτὰ καὶ ἅγια ἐδάφη.
Τὸ ἐστεμμένον στήθός μας μὲ δάφνην συγκινεῖται,
Καὶ τοῦ Μαρτίου βρέχονται μὲ δάκρυα οἱ τάφοι.
Γλυκύχρωμος ἡ κυανὴ σημαία κυματίζει
Καὶ τὸν γελῶντα οὐρανὸν θαρρεῖς πῶς χαιρετίζει.

Εἶναι γλυκὺ τὸ φίλημα, ὦ φίλοι, τοῦ Μαρτίου,
Ναί, φίλημα τρισάγιον χαρῶν κ' ἐλπίδων ἅμα·
Ἐλευθέρῃ χαίρεται ἡ χώρα τοῦ Ναυπλίου,
Δὲν λήγει τὸ μεγαλουργὸν ἐκεῖ τοῦ ἔθνους δρᾶμα.
Τὴν λύσιν σ' ἀναμένοντα τὰ τέκνα τῆς Ἠπείρου
Μᾶς στέλλουν τὰς ἐλπίδας των μὲ τᾶσμα τοῦ ζεφύρου.

Καὶ ἀναμένουν καὶ ποτὲ δὲν ἀνυπομονοῦσιν . . .
Εἶδον δυνάστας ἀπηνεῖς, κατακτητὰς ἀγρίους
Νὰ σφάζουν καὶ νὰ πυρπολοῦν, ναοὺς νὰ βεβηλοῦσιν,
Ἐπέστησαν, ἐπέστησαν θανάτους τρισμυρίους
Καὶ ὅμως τὴν ἀνάστασιν καρτερικῶς προσμένουν.
Οἱ μάρτυρες εἰς τὴν πυρὰν ὑμνολογοῦν, δὲν στένουν....

ὦ! τί νὰ σκέπτωντ' αἱ ψυχαὶ τῶν δούλων ἀδελφῶν μας,
Ἐνῶ ἡμεῖς μνημόσυνον περιπαθῆς πελοῦμεν

Κ' ὑπὲρ αὐτῶν αἱ προσευχαὶ ἤχοῦν τῶν καρδιῶν μας,
 Καὶ εἰς τὴν μνήμην τῶν σκληρῶν βασάνων των θρηνοῦμεν;
 Τοῦ Ταυγέτου τὴν μορφήν ὁ Πίνδος ἀτενίζει
 Ἀδελφικῶς τὸν θεωρεῖ τῷ μειδιᾷ κ' ἐλπίζει.

Ἄ! ναί, Ἐλπίς παρήγορος ἅς θάλπει τὴν καρδίαν
 Τοῦ κοιμωμένου Ἕλληνος εἰς τὰ πικρὰ δεσμά του,
 Ὡς ἄλλοτε ἐφλόγιζε τοῦ Ζίδρου τὴν ἀνδρείαν,
 Καὶ τοῦ Ὀλύμπου ἀετὸς τανύων τὰ πτερά του
 Εἶδες πολλάκις ἔς τοὺς γαμψοὺς τοὺς ὄνυχάς του χαίρων
 Τοῦ πτώμα τοῦ Ὀθωμανοῦ τυράννου μας ἀσπαῖρον.

Ἐλπίς, ἥτις ἐλάμπρυνε τοῦ Καραίσκου τότε
 Τὸ μέτωπον, καθὼς ἀκτὶς ἡλίου τ' ἄρματά του,
 Καὶ ἔλαμπεν ὡς τῆς Ἡοῦς τὸ θεῖον φῶς, ὁπότε
 Ἐπάτ' εἰς τὴν Ἀράχωβαν ὑπὸ τὰ βήματά του
 Τῶν Ἀλβανῶν τοῦ Κιουταχῆ τὰ μισθοφόρα στίφη
 Καὶ τῶν ραθύμων ἔθραεν Ἀσιανῶν τὰ ξίφη.

Καὶ σήμερον ὅτε σεπτὸν μνημόσυνον τελεῖται
 Καὶ χαίρει ἡ Ἀκρόπολις ἡ ἀναγεννηθεῖσα,
 Ὅτε τοῦ στήθους ἀπειρος ἡ τέρψις δὲν μετρεῖται,
 Καὶ ἡ μικρὰ γωνία σου ἡ ἐλευθερωθεῖσα
 Ἑλλάς μου, ψάλλει ἄσματα ἐλεύθερα τονίζει,
 Τοὺς ἀδελφοὺς ἀσπάζεται τοὺς δούλους καὶ δακρύζει.

1875

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΡΑΪΔΗΣ*

Ωραῖος ὡς ὁ Ζέφυρος, ἀνδρεῖος ὡς Ἄρης,
 Ἄμα ὡς ἤχησε κραυγὴ πολέμου εἰς τὴν Κρήτην,
 Τῶν Τούρκων ὅλως ἀψηφῶν τὰς ναῦς τὰς πυργοβάρεις
 Ταχύς τὴν κυματόεσσαν διέσχισ' Ἀμφιτρίτην

Καὶ ἔνθους ἐχαιρέτισε τὴν χώραν τῆς ἀνδρείας,
 Ὀπλίτης εἰς τὴν φάλαγγα ταχθεὶς τῆς καρτερίας.

Τὸν εἶδε βαπτιζόμενον τῶν Καλλεργῶν ἡ χώρα
 Μ' ἀστροπηθόλα ὄμματα εἰς τοῦ πυρὸς τὸ νᾶμα,
 Καὶ ὅταν τέλος ἔκρουσεν ἡ τελευταία ὥρα
 Παρέστη ἤρωσ ἔς τοῦ Βαφὲ αἰμοσταγῆς τὸ δρᾶμα.
 Ἐμπρὸς χωρῶν διήνοιγεν ὠχρῶν πτωμάτων δρόμον
 Καὶ μειδιῶν ἀτάραχος διέσπειρε τὸν τρόμον.

Ὀχρὸς ἀπὸ τὸν κάματον, ὑγρὸς ἀπὸ τὸ αἶμα,
 Μ' ἐν τμημα σπάθης κατ' ἐχθρῶν ἀτίασσος ἐστράφη,
 Ἐπὶ πτωμάτων ἔρριψε τὸ τελευταῖον βλέμμα
 Καὶ ἔπεσε ἔς τῆς Κρήτης τοῦ τὰ προσφιλεῖ ἑδάφη.
 Τὸ ὄρος εἰς τὴν πτώσιν του ἐστέναξε τῆς Ἰδῆς
 Καὶ ἀπεκρίθη ἡ ἡχώ— Ἀπέθαν' ὁ Πρατῆδης—...

Καὶ μένει, λέγουν, ἄταφος, πλὴν ἄταφος δὲν εἶναι....
 Ὑψοῦται μέγας τάφος τοῦ ἡ Κρήτη τεθλιμμένη,
 Σ' τοῦ αἵματός του τὴν ροὴν ἐβλάστησαν μυρσίαι,
 Καὶ αἰωνίως εἰς ἡμᾶς ἡ μνήμη του θὰ μένη.
 Δὲν πίπτει ὅστις ἔπεσεν ὑπὲρ πατρίδος σείων
 Τυραννοκτόνον μάχαιραν κατὰ τῶν πολεμίων.

Εἰς τὸν βωμὸν τῆς πίστεως καὶ τῆς Ἐλευθερίας
 Δὲν θνήσκουσι τὰ σφάγια τῆς ἀτυχοῦς πατρίδος
 Ἀλλὰ ζωᾶς λαμβάνοντα ἐνδόξους, τρισμυρίας
 Παρίστανται ὡς ὄνειρα ἀγάπης καὶ ἐλπίδος.
 Ὡς ζῆ τοῦ Μάρκου Βότσαρη τὸ πρόσωπον ἐντὸς μας
 Κ' ὑψοῦται τοῦ Πετρόμπεη τὸ μέτωπον ἔμπρὸς μας.

Σεπτέμβριος 1873.

ΜΕΡΟΣ Β΄.

ΤΑ ΧΑΡΙΣΜΑΤΑ *

Σ' ένα λειβάδι μιάν αύγη άνθίζαν πλάϊ-πλάϊ
Γεμάτα χάρι κι' ώμορφιά στην άγκαλιά του Μάϊ
Ένα μικρό τραντάφυλλο, φωτιά στην κοκινάδα,
Κ' έν' άσπρο κρίνο στήσ νυχτιάς λουσμένο την άχνάδα.
Περνά ή κόρη π' άγαπώ, τὰ ζούλεψ' ή καρδιά της,
Τὰ πῆρα και τὰ φύτρεψα τὰ δυο στα μάγουλά της.

Μιά νύχτα που τραγουδάγε της άνοιξης τ' άγέρι,
Ανάμεσα στο γαλανό αιθέρα ταϊρι-ταϊρι
Δυο άστρα έλάμπαν δίδυμα χρυσά σαν τής έλπίδες
Κι' αγαπημένες έχυαν και μυστικές άχτίδες.
Τὰ βλέπ' ή κόρη π' άγαπώ και θλιβερά στενάζει,
Τής δίνω τ' άστρα και μ' αὐτά γελά και με κυττάζει.

Την άλλη νύχτα στο γιαλό που έφλοίσβιζε με χάρι,
Τὰ όλόξανθά του τὰ μαλιὰ τὸ άργυρό φεγγάρι
Έβούτυξε για να λουσθουν, στα κύματα να παίξουν
Και με της αῶρες του γιαλού να πλανηθουν, να τρέξουν.
Τὰ βλέπ' ή κόρη π' άγαπώ κ' έρράγισ' ή καρδιά της,
Έπῆρα τὰ χρυσά μαλιὰ και τάκαμα ὀδικά της.

Κ' εκεί που τ' ανασήκωνα από τὸ περιγιάλι
Ηῦρα μαζῆ και διαλεχτό της θάλασσας κοράλι,
Πιὸ ώμορφο κι' απ' της αύγῆς την παρθενιά τ' άπρίλι,
Και τὸ κοράλι έγεινε τὰ δυο γλυκά της χείλη.
Και τὸ τραγουδι τ' άηδονιου τούς έδωκα λαλιά τους,
Για να μη λείπη τίποτα από την ώμορφιά τους.

Δανείστικα σ' ὄλη τῇ γῆ Ἄνατολῇ καὶ Δύσει,
 Ἐπῆρ' ἀπὸ τῆς Μούσας μου τῇ γλυκεῖᾳ μάνα φύσει
 Ὅτι στολίδι εὐρηκα γιὰ νὰ τὴν ἐστολίσω,
 Μὰ Πίστι δὲν ἤμπόρεσα μικρὴ νὰ τῆς χαρίσω.
 Ἐκείνη δὲ χαρίζεται, μονάχη τῆς βλαστάνει
 Καὶ σ' ὅποια ἴφύτρωσε καρδιὰ μαζῇ τῆς θ' ἀποθάνῃ.

Πέρασαν ἡμέρες κ' ἔδινε ἄλλοῦ τὰ μάγουλά τῆς,
 Ξεχνᾷ ἢ κόρη ποῦ χρωστεῖ τὴν τόση ὠμορφιά τῆς....
 Τὰ μάτια ποῦ τῆς ἄχρισσα δὲ βλέπουνε γιὰ ἴμένα....
 Ἄλλους μαγεύει ἢ φωνή, τὰ χεῖλια μυρωμένα
 Σ' ἄλλους χαρίζουνε φιλιὰ.....Σιμά μου σὰν διαβαίνει
 Εἶμαι γιὰ ἰκείνην ἄγνωστος, κί αὐτὴ γιὰ ἴμένα ξένη.....
 1875

ΤΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ.

Ὅσα λουλούδια μουῦδωκες ἐχθὲς μὲ τὴν καρδιὰ σου
 Δροσάτα σὰν τὴ νιότη σου καὶ σὰν τὴν ὠμορφιά σου,
 Τὰ φύλαξαστὰ στήθη μου τὸ μῦρό τους νὰ χύσουν
 Κ' ἐκεῖ πάγαπηθήκανε, ἐκεῖ νὰ ξεψυχίσουν.
 Ὅλη τὴ νύχτα τᾶνοιωθα σιμά μου μυρωμένα
 Καὶ τὴν αὐγὴ, καὶ τὴν αὐγὴ ταύρηκα πεθαμένα.

Ἔτσι τὰ θέλω....Μιὰν αὐγὴ μαζῇ μὲ τὴν ψυχὴ μου...
 Θὰ βγάλω ἀπὸ τὰ σπλάγχνα μου τὴν ὕστερη πνοή μου...
 Τότε ποθῶ τὰ λούλουδα ποῦ θὰ ἔβρεθοῦν σιμά μου,
 Νὰ γίνουνε στολίδι μου, στεφάνι, ὠμορφιά μου,
 Καὶ νὰ κλεισθοῦν, τὸν τάφο μου, νὰ κοιμηθοῦν μ' ἐμένα..
 Τοῦ μαρμαμμένου λούλουδα ταιριάζουν
 [μ α ρ ᾶ μ μ ἔ ν α .

Ναί! μαραμμένα...μέδροσιὰ ἐκεῖ τί νὰ τὰ κάνω ;
 Δροσιὰ τὴν θέλω στὴ ζωὴ καὶ ὄχι σὰν πεθάνω....
 Δροσιὰ στὸ μνήμά μου ποθῶ βγαλμέν' ἀπ' τὴν καρδιά Σου
 Στὰ μάτια νὰ προβάλλουνε θολὰ δυὸ δάκρυα Σου,
 Ἄπ' τὸ χλωμό σου πρόσωπο ἀγάγια νὰ κυλίσουν
 Καὶ στὸ σταυρὸ τοῦ τάφου μου σιγὰ νὰ σταματήσουν.

Ἔχουνε τόση ὠμορφιά, ἔχουνε τόση χάρι
 Ἀγαπημένα δάκρυα στὸ ἄχαρο λιθάρι....
 Εἶναι στολίδι ἀκριβὸ ποῦ ὁ τάφος τὸ ζηλεύει
 Καὶ τὸ ζητεῖ μὲ σιωπὴ καὶ πάντα τὸ γυρεύει.
 Ἄχ! πίστεφέ με, ἔκλαψα σὲ μνήματα ἐπάνω,
 Γιατὸ τὸ δάκρυ σου ζητῶ ὅταν κ' ἐγὼ πεθάνω.
 Μάρτιος 1875.

ΔΙΑΤΙ;

Διατί ἀφοῦ δὲν ἦσο, κόρη, Σὺ ἡ πεπρωμένη
 Τῆς καρδίας μου θεότης, τῆς ψυχῆς μου ἐρωμένη,
 Διατί ἀφοῦ δὲν ἦσο σὺ τὸ ὄν τῆς φαντασίας
 Ὅπερ ἔβλεπον μ' ἀγάπην εἰς ἐκστάσεις μου ἀγίας,
 Διατί νὰ σ' ἀπαντήσω
 Καὶ τὴν ὑπαρξίν μου ὄλην ὡς στιγμὴν νὰ σοὶ χαρίσω ;

Διατί ζωὴν νὰ δώσης εἰς ἀνύπαρκτόν τι φάσμα ;
 Διατί νὰ ἐνσαρκώσης τῆς καρδίας μου τὸ ἄσμα ;
 Καὶ ὑπὸ μορφήν γλυκεῖαν τοῦ ἀθώου μου ὀνείρου,
 Καὶ μὲ λαλιὰν ἠδεῖαν ὡς τὸν στεναγμὸν Ζεφύρου,
 Διατί νὰ μ' ἀπατήσης
 Καὶ τοὺς βρεμβασμούς μου ὅλους, μὰ γίσσα νὰ μὲ ζητήσης ;

Τώρα φύλλον εἰς τὸ δένδρον τὸ ξηρὸν δὲν ἀπομένει,
 Μία ὑπαρξίς ἐγγύς σου φέρεται μαραινομένη,
 Καὶ εἰς τῆς νυκτὸς τὰ σκότῃ, κ' εἰς τὴν λάμψιν τῆς ἡμέρας
 Τὰς στιγμὰς τῆς σὲ γυρεύει κλαίουσα τὰς γλυκυτέρας.

Καὶ σὺ οὔτε ἐνθυμεῖσαι,

Τῶν ἐλπίδων μου, τῶν πόθων, ἂν ὁ ἄρπαξ-δαίμων εἶσαι.

Ἐλησμονήσας ταχέως, ἀλλ' ἐγὼ νὰ λησμονήσω
 Οὔτε δύναμι', οὔτε θέλω... τώρα λήθην νὰ ζητήσω;
 Θέτω χεῖρα κουρασμένην εἰς τοῦ στήθους μου τὸ μέρος
 Ἐνθα ἦτο ἡ καρδία καὶ ὁ δόλιός σου ἔρωσ

Καὶ κενὸν φεῦ! ἀπαντῶ....

ᾠ! ἀπόδος μοι ἐκείνην.... τὴν καρδίαν μου ζητῶ....

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ.

Φεύγω, φεύγω, γλυκεῖα μαυρομάτα,
 Δὲν ἔμπορῶ πιά ἐδῶ νὰ σταθῶ,
 Τὸ ξημέρωμα σ' ἄλληνε στράτα
 Καὶ μακρὰ σου πολὺ θὰ ἔρεθῶ.

Τοῦ Μαγιοῦ τὸ τρελὸ χελιδόνι
 Πρὶν φθινόπωρο πιάσι βιχρύ,
 Τάλαφρά του φτερούγια ἀπλόνει,
 Φεύγει ἄλλη φωλίτσα ναυρῆ.

Σὰν κ' ἐκεῖνο πουλὶ κ' ἐγὼ ξένο
 Τῆ γλυκεῖά μου φωλιὰ παραιτῶ
 Καὶ γιὰ Σένα χλωμό, πικραμένο,
 Δακρυσμένο διαβαίνω πετῶ.

Ἔρχω πίσω τὰ μάτια θλιμμένα
 Γιὰ στερνή μου σὲ βλέπω φορὰ,
 Καὶ πηγαίνω ἀφίνοντας ἓνα
 Μυστικό μου, καὶ μία χαρά....

Μυστικὸ ὅπου ἄθελα, φῶς μου,
 Ἄν σὲ ἔβλεπα μία νυχτιά,
 Μία μόνη ἀκόμη ἐμπρὸς μου
 Θὰ σοῦ τῶλεγε μιά μου ματιά.

Τώρα τῶχω στὰ στήθηθα θαμμένο
 Σὰν νεκρὸ στὴν καρδιὰ ποθητό,
 Τὸ φυλάγω πιστὰ καὶ προσμένω...
 Δὲν προσμένω ποτὲ νὰ στὸ πῶ ...

Φεύγω, φεύγω, χλωμὴ μαυρομμάτα,
 Κι' ὅταν ἄλλη ἡμέρα σὲ ἰδῶ,
 Θᾶν' φευγάτα τὰ ἔρημα νιάτα,
 Ἄλλη θᾶσαι καὶ ἄλλος ἐγώ.

Σίφνος 1876.

ΜΕΡΟΣ Γ'.

ΕΛΕΓΕΙΟΝ

ΑΠΑΓΓΕΛΑΘΕΝ ΕΝ Τῷ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙῷ: ΑΘΗΝΩΝ
 ΠΡΟ ΤΟΥ ΝΕΚΡΟΥ ΤΟΥ ΑΝΤΙΣΥΝΤΑΓΜΑΡΧΟΥ ΤΟΥ ΙΠΠΙΚΟΥ
 ΙΩΑΝΝΟΥ ΔΡΑΚΟΥ.

Α.

Ἀναστενάξαν τὰ βουναὶ θλιμμένα χθὲς τὸ βράδι,
 Καὶ μυστικὰ ῥωτούσανε μὲς' στὸ βαθὺ σκοτάδι

Τὴν Ἑπειρο, τὴ Μάνα τοὺς ποῦ μοναχὴ στενάζει
 Σὰν κάτι νᾶχη στὴν καρδιά, σὰν κάτι νὰ τὴν σφάζη*
 —Μάνα, τί νᾶναι τὸ κακὸ π' ἀπὸ μακρὰ μουγκρίζει
 Καὶ τὸ δεντρὶ στὸ διάβα του κλονιέται καὶ λυγίζει;
 Δὲν εἶν' ἀσκέρι τῆς Τουρκιάς, τ' Ἀλῆ-πασᾶ τ' ἀσκέρι...
 Τώρα ἡ ψυχὴ λειγοθυμᾷ, μένει νεκρὸ τὸ χέρι.
 Ἄν ἦταν, Μάνα, φονικὰ τὸ Σοῦλι δὲ ῥωτοῦσε,
 Εἶχε στὴ μέση τ' ἄρματα, ἐξάμωνε, χτυποῦσε...
 Δὲν εἶναι μαύρη χειμωνιά, γελᾷ ἀπρίλης γύρου,
 Καὶ χιόνια δὲ φοβήθηκαν τὰ βράχια τῆς Ἑπίρου. —
 Ἔτσι ῥωτοῦνε τὰ βουνὰ τὴ μάνα τοὺς καὶ κλαῖνε,
 Καὶ—Πέσ'μας, Μάνα, πέσ'μας το—ὄλονυχτὶς τῆς λένε...

B.

Τὰ ξημερώματα βαθὺ ἐφάνηκε ἀπὸ πέρα
 Σχοτάδι ποῦ ἐθάμπωνε κ' ἐκρυπτε τὸν αἰθέρα·
 Ἄνεμοζάλη, σίφουνας, τὴ Λάρισσα πλακόνει
 Πατεῖ λαγκάδια καὶ βουνὰ καὶ στ' ἄγραφα σιμόνει
 Ἔλεγε πὼς ἐπάλευαν, ἄμαλῶναν τὰ στοιχεῖα
 Κι' ἀντιλαλοῦσε τὴ βοή με φόβο ἢ ἐρημία·
 Γυμνὰ τὰ πεῦκα ἐπέφτανε, ἐγέρναν ἢ ἐλάτες
 Καὶ τ' οὐρανοῦ περίφοβοι οἱ φτερωτοὶ διαβάτες
 Ἄνοιγαν τὰ φτερούγια τοὺς κ' ἐφεῦγαν τρομασμένοι·
 Καθὼς ὁπότεν μιὰ φορά, μιὰ ἡμέρα πικραμένη
 Μαῦρος Βορειᾶς ἀκούστηκε στὴν Ἑπειρο νὰ κλαίῃ
 Καὶ νὰ στενάζῃ μυστικά, καὶ θλιβερὰ νὰ λέῃ
 «Μαράθηκε, μαράθηκε τοῦ Πίνδου τὸ καμάρι,
 Ἐπέθανε τ' ἀητόπουλο, τοῦ Μόρκου τὸ βλαστάρη». —

Βαρὺ σὰ χάρου φύσημα ἐκύρτωνε τὴ φτέρη
 Τ' ἀγέρι τ' ἀπριλιάτικο, τὸ μυρωδάτο ἀγέρι.

Σταμάτησε κατάκοπο στήν Πάργα καὶ βογγάει
«Ὁ γυῖός τοῦ Δράκου πέθανε, ὁ γυῖός τοῦ Δράκου πάει...»

Ἐχύθηκε, ἐξάπλωσε τ' ἀγέρι τὰ φτερά του
Κ' ἐχύθηκε, ἔξαπλώθηκε μαζῆ τὸ μήνυμά του,
Κι' ἀπ' ὅποιο μέρος ἰδιόβαινε, κι' ἀπ' ὅπου κι' ἂν περνοῦσε
Ἐδῶ μὲ ἀγάπη τ' ἄρπαζε, ἐκεῖ τὸ σταματοῦσε,
Κ' ἐκλαιγαν δέντρα καὶ βουνά, ἀκρογιαλιές καὶ κύμα...

Αὐτά, αὐτὰ τὰ δάκρυα στὸ ἔρημό σου μνήμα
Γλυκὸ βλαστάρι τοῦ Σουλιῦ, σοῦ φέρνω ἀπὸ τὸ Σουλι....
Μοῦ τᾶστειλαν στὸν ὕπνο μου ἐχτές τὸ βράδι οἱ δοῦλοι:
Μαζῆ μὲ τῆς ἐλπίδας τους τὸ δύστυχο βοτάνι
Γιὰ νὰ στὸ πλέξω νεκρικό περήφανο στεφάνι·
Τέτοια στεφάνια δὲ φορεῖ κάθε κεφάλι τώρα...
Σ' ἐσὲ τὸ δίνει τοῦ Σουλιῦ ἡ πικραμένη χώρα...
Τῆ Δάφνη τὴν ἐφύτευε ἡ Δόξα τοῦ Πατέρα,
Ὅταν εὐρέθη στῆς σκλαβιάς τὰ σίδηρα μιὰ ἡμέρα,
Καὶ μὲ τὸ ἓνα ἔσπαιρνε, καὶ μὲ τὸ ἄλλο χέρι
Ὁ Γέρο-Δράκος ἔσκαφτε τὰ στήθη μὲ μαχαίρι
Καὶ τὸ φυτό του ἐπότιζε γιὰ σέ, γιὰ τὸ παιδί του,
Μὲ αἷμ' ἀπὸ τὰ σπλάχνα του, μὲ αἷμ' ἀπ' τὸ κορμί του.

Ε'!

Ἄ! σὲ σκλαβῶσαν οἱ καιροί... Δὲν ἔμπόρεσες μιὰ ἡμέρα
Νὰ τὴν θερίσης στὸ βουνὸ τῆ Δάφνη τοῦ Πατέρα·
Δὲν ἔμπόρεσες, Κλερτόπουλο, τὸ Σουλι νὰ φιλήσης
Καὶ γιαταγάνι δίκοπο στήν πέτρα ν' ἀκονίσσης...
Κι' ὅμως ποιὸς ἔξερει... Ἐπρεπε νὰ μὴ σὲ πάρῃ ὁ χάρος...
Ἐμεῖς στολίδι σ' εἶχαμε... Ἐσὺ δὲν ἦσουν βάρος...
Ἴσως ἐχάραζε γιὰ σέ στὸν Κίσαβο μιὰ ἡμέρα,
Ἴσως καὶ πάλι ἐβλέπαμε τοῦ Μάρτι τὸν αἰθέρα,

Ἴσως καὶ πάλι μιὰ φορά στὸ Φαληρέα κάτου,
 Δράκος κρατοῦσε τὸ σπαθὶ στὸ χέρι τοῦ θανάτου. —
 Δυστυχησμένη λεβεντιά ἀπόστασες μαζὶ μας
 Ἀγάπη δὲ μοσχοβαλᾶ σὰν πρῶτα τὸ φιλή μας. . .
 Πάλλουνε στήθηα γύρω Σου χωρὶς καρδιά καὶ νιάτα. . .
 Πιάσε τοῦ τάφου, λεβεντιά, τὴν πικραμένη στράτα! —
 Θ' αὐρῆς τὸ γυιὸ τοῦ Μπότσαρη ἐκεῖ ποῦ θὰ κατέβης.
 Ἄν σ' ἐρωτήση γιὰ τὰμας, ἄχ! μὴ, μὴ φαρμακεύης,
 Μὴ φαρμακεύης τὸ γλυκὸ τὸν ὕπνο ποῦ κοιμᾶται. . .
 Καλλίτερα γιὰ τὴ φτωχὴ Πατρίδα νὰ πλανᾶται.
 Θαύρης τὸ Μάρκο, καὶ θαύρης τὸ γέρο σου Πατέρα,
 Τὸ Διάκο, τὸ Νικηταρᾶ, ὅσους τοῦ Μάρτι αἰθέρα
 Ἐβύζαξαν μὲ τὸ γλυκὸ τῆς ἑλευθερίας μας γάλα,
 Τὸν Καρατάσο θεναύρης, θαύρης τὸ Μπουκουβάλα,
 Τὸν Καραίσκο, καὶ μαζὶ, μαζὶ μὲ τὸν Τζαβέλα
 Θὰ χαιρετίσης τὴ χλωμὴ ἐκείνη φουστανέλα
 Ποῦ ἐσαβάνωσε πιστὴ τὸν πρῶτο Βασιλιά σου
 Τῆς νιότης σου τὸ σύντροφο. . . Θαύρης τὸν Ὅθωνά σου. . .
 Τὸν Ὅθωνά σου ποῦ στὴ γῆ π' ἀγάπησε, ἀκόμα
 Νὰ σταματήση δὲν μπορεῖ τὸ κουρασμένο σῶμα.
 Στὴ γῆ ὅπου ἐλάτρευσε μὲ πόνο ἢ γενιά του,
 Κ' ἐθέρμαιναν τὰ στήθηα του, κ' ἡ φλογερὴ καρδιά του.
 Καὶ εἰς τὸ πλάγι τους γλυκὰ θὰ κοιμηθῆς σιμὰ τους
 Καὶ θὰ χορτάσης καὶ νεκρὴ ἀκόμη τὴ θωριά τους.
 Εἶχες λαχτᾶρα νὰ τοὺς ἴδῃς κ' ἐβιάστηκες στὸ δρόμο,
 Μὲ τὸ σταυρὸ στὰ δάχτυλα, τὸ σάβανο στὸν ὦμο,
 Καὶ πίσω δὲν ἐγύρισες, δὲν ἔρριξες ματιὰ σου
 Νὰ ἴδῃς, πατέρα, ὀρφανὰ πῶς κλαῖγαν τὰ παιδιὰ σου,
 Νὰ ἴδῃς μὲ τὴ μανοῦλά τους σὲ μιὰ ἀγκαλιὰ σφιγμένα
 Πῶς ἔγερναν τὴν κεφαλὴ σὰ φύλλα μαραμμένα.
 Ἀπὸ τὰ χρόνια ἄδολη τὰ πρῶτα τὰ, μικρά σου
 Δὲ βάσταγες νὰ ζῆ στὴ γῆ τοῦ φθόνου ἢ καρδιά σου,

Και ἄθελα ἐρράγισε τὸ στήθος σου μιὰ ἡμέρα
 Και ἡ ψυχὴ σου ἔπεταξε στὸ γαλανὸ αἰθέρα.
 Κι' ὁ τελευταῖος στεναγμὸς ἀπὸ τὰ σωθικά σου
 Ἐχύθηκε γλυκειὰ εὐχὴ γιὰ τάρφανά παιδιὰ σου.

Δ'.

Τώρα κοιμᾶσαι... Σιωπὴ καὶ θλιβερὴ γαλήνη,
 Σκεπάζουν, σαβανώνουνε τὴ νεκρικὴ σου κλίνη.
 Τὸν κόσμον πῶχασες νὰ ἴδῃς ποτὲ δὲν θὰ ἔμπορέσης...
 Εὐλογημένο τρεῖς φορές τὸ χῶμα ποῦ θὰ πέσης...

ΕΛΕΓΕΙΟΝ.

ΕΚΦΩΝΗΘΕΝ ΠΡΟ ΤΟΥ ΝΕΚΡΟΥ ΤΟΥ ΦΙΛΕΛΛΗΝΟΥ
 ΜΟΥΣΙΚΟΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ
 ΡΑΦΑΗΛ ΠΑΡΙΖΙΝΗ

Α'.

Μὲς ἔστο τραγοῦδι πῶχυνε κλαμένη ἡ ψυχὴ σου
 Σ' ἐπῆρ' ὁ ὕπνος κ' ἔγειρες χλωμὴ τὴν κεφαλὴ σου.
 Μονάχος νανουρίστηκες στοῦ Ἀρκαδιοῦ τὴ σκόνι
 Κι' ἀποσταμένο δίπλα του κοιμήθηκες ἀηδόνι.
 Κ' ἡ Κρήτη τῆς ἀγάπης σου καὶ τῆς λαλιᾶς σου χήρα
 Τὴ νύχτα μοῦπε—Κλάψέ τον Κρητικοπούλα λύρα.—

Β'.

ὦ! νὰ τὴν ἔβλεπες καὶ σύ, χλωμὴ, καθὼς τὴν εἶδα,
 Τοῦ Κόρακα, τραγουδιστὴ, τὴν ἔρημη πατρίδα
 Γυρμένη σὰν παράλυτη στὸ ξυλοκρέββατό Σου
 Τὸν ὕπνο θὰ παράταγες... κι' ἀπὸ τὸ μέτωπο Σου

Σάν ἄστρο μέσα ἀπὸ βαθύ νυχτερινὸ σκοτάδι
 Ἡ μουσική σου θάχυνε μὲ λὰ λάμψι σάν τ' Ἀρχάδι...
 Πολὺ βαθειὰ κοιμήθηκες.....Ξεχνᾷς τὰ περασμένα,
 Τὴ νύχτα ποὺ ἔπλανέθηκες σὲ χώματ' ἁγιασμένα
 Μὲ τῶν μανάδων τοὺς καυμούς, μὲ τῶν παιδιῶν τὸ δάκρυ
 Καὶ μ' αἵματα παληκαριῶν θολὰ ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη
 Τὴ νύχτα π' ἄκουσες φωνὴ πολέμου νὰ βογγᾷ
 Κ' εἶδες τὰσκέρι τῆς Τουρκίας νὰ κόβῃ, νὰ πετάῃ
 Τὴ νύχτα π' ἀνατρίχιασες στοῦ χαλασμοῦ τὴν ὄψι,
 Στοῦ κανονιοῦ τὸ μούγκρισμα, καὶ σοῦ σπαθιοῦ τὴν κόψη,
 Στῆς μάνας τὸ παράπονο, σοῦ ὄρφανοῦ τὸ κλάμα...
 Κ' εἶδες τὴν ἄχαρη σκλαβιά μὲ στὴ σφαγὴ ἀντάμα
 Ἀντίκρυ στὸ ἀτρόμητο τῆς Κρήτης μοναστήρι
 Νὰ σκάβῃ τάφους καὶ πλατὺ ν' ἀνοίγῃ κοιμητήρι...
 Τὴ νύχτα ποὺ προσκύνησες τὸ ράσο τοῦ Παπᾶ του
 Καὶ τῶδες μαῦρο σύγγεφο μὲ τ' ἀστραπόδροντά του
 Στὴν Κρήτη νὰ ἀπλώνεται ἐπάνω θυμωμένο
 Ξερνώντας κόκκαλα, σπαθιά καὶ αἷμα ἀχνισμένο
 Στὸ μαραμμένο καὶ ξερὸ τῆς ἐρημίας χορτάρι,
 Ποῦ ἔπειτα ἐθέρισε τὸ χέρι τοῦ Κ ρ ι ἄ ρ η
 Καὶ τῶκαμε τῆς δόξας Σου στεφάνι μυρωμένο
 Ἀπὸ τὴ φλόγα τ' Ἀρχαδιοῦ ἐδῶ κ' ἐκεῖ καμένα.

Γ,

ὦ! πῶς τὴν ἀποτύπωσε ἡ φλογερὴ ψυχὴ Σου
 Τέτοια εἰκόνα φοβερή... ἀφοῦ στὴ Μουσική Σου
 Νὰ τ' ἀναστήσης τὸ νεκρὸ Ἀρχάδι μας καὶ πάλι
 Μέσα στὸ κύμα τῆς φωτιᾶς, στοῦ σίφουνα τὴ ζάλη,
 Γιατὶ ἀφοῦ ἠμπόρεσες, τὰ μάτια δὲν ἀνοίγεις
 Νὰ ὄῃς τὴν γῆ π' ἀγάπησες ὀλίγο πρὶν νὰ φύγῃς;
 Νὰ ὄῃς τὴν νιότη πῶμαθες νὰ τραγουδᾷ μαζὴ Σου
 Πῶς γέρνει τώρα ὄρφανὴ καὶ κλαίει στὴ θανή Σου;

Μὲ ποῖόν θ' ἀ τραγουδήσουνε τὰ μαυρὰ τὰ Ψαρά Σου
 Καὶ τὰ τσαρούχια, τὰ παιδιὰ π' ἀνάθρεψ' ἡ καρδιά Σου;
 Τῆς Μελωδίας τὸ Σχολεῖο καθόλου δὲ θυμᾶσαι;
 Καὶ δὲ σαλεύεις; Δὲ μιλάς;... Τόσο βαθειὰ κοιμᾶσαι
 Καὶ γιὰ τὴ γῆ ποῦ παρατᾶς καθόλου δὲ σέ μέλλει;...

Ἐμάθαν πῶς νανάριζε τόσο γλυκὰ οἱ ἀγγέλοι
 Κ' ἐκατεβῆκαν κί' ἀκουσαν κρυφὰ τὸ ψάλσιμό Του...
 Κί' ὅταν ἐφεῦγαν ἔσκυψαν στὸ στόμα τ' ἀντρικό Του
 Κ' ἐρωτημένοι ἄρπαξαν μαζῆ με τὴν πνοή Του
 Τῆς ἀρμονίας τὴν πηγὴ, τὴν ὠμορφὴ ψυχὴ του,
 Γιὰ νὰ τὴν δώσουν συντροφιά σ' ἐκείνους ποῦ ἐτραγουδοῦν...
 Ἄνάμεσα στὰ λούλουδα τοῦ Μάρτι, Π ε τ α λ ο ὕ δ α...

Δ.

ὦ! δὲν ξυπνᾷ...καλλίτερα... Κοιμήσου ἀποσταμένο
 Στὸ χῶμα ποῦ νανάρισε, ἀηδόνι μου καυμένο.
 Βαρέθηκες τὰ κύματα κ' ἐγύρευες λιμάνι...
 Χαρὰ σ' ἐκείνη τὴν καρδιά, ποῦ ὅταν ἀποθάνῃ,
 Ἄπὸ τοῦ ἔρμου τάφου της τὸ σκοτεινὸ τὸ βράδι
 Θὰ χύνῃ φῶς μνημόσυνο ποῦ θὰ τὸ λέν' Ἀρ κ ἄ δ ι.

ΕΛΕΓΕΙΟΝ

ΑΠΑΓΓΕΛΘΕΝ ΕΝ Τῷ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙῷ ΑΘΗΝΩΝ ΠΡΟ ΤΟΥ
 ΝΕΚΡΟΥ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΛΟΧΑΓΟΥ
 ΙΩΑΝΝΟΥ ΖΥΓΟΜΑΛΑ

II

Τὸν ἔφαγ' ἡ λαβωματιὰ ποῦ τοῦβωσκε τὰ στήθη
 Ἄπ' τὸν καιρὸ ποῦ δῶσανε στ' Ἀσιανοῦ τὰ πλήθη

Τὴν Κρήτη τὴν πολύπαθη οἱ Φράγχοι ματωμένη
 Μὲ βραγισμένα ἄρματα καὶ φορεσιὰ καμένη...
 Προσκύνησέ το, λεβεντιὰ, τὸ ἄξιον παληχάρι,
 Κι' ἄς γείνη αὐτὸ τὸ λείψανον γιὰ μᾶς προσκυνητᾶρι.

II

Ἄνθισαν ἢ ἀμυγδαλιές, φυλλιᾶσαν τὰ πλατάνια,
 Τὰ χώματά μας τᾶγια φοροῦν μὲ περιφάνια
 Τοῦ Μάρτι τὰ πρωτόλουβα... κι' ὁ χάρος ποῦ ζουλεύει
 Ἄρπάζει τὸ δρεπάνι του καὶ τὸν ἀνθὸ κλαδεύει.
 Τὰ νιῶτα καὶ τὴν ὠμορφιά, τὴ λεβεντιὰ, τὴ χάρι,
 Σὰν νᾶν' τοῦ Τούρκου σύμμαχος, γυρεύει νὰ μᾶς πάρη.

Καὶ τώρα ποῦ προσμένουνε σκυφτοὶ ὦρα τὴν ὦρα
 Ν' ἀνάψη πάλι πυρκαϊὰ στὴν ὠμορφίη μας χώρα,
 Καὶ μές' στῆς τῆς φλόγες τῆς φωτιᾶς καὶ στοῦ καπνοῦ
 [τὴ ζάλη

Τὰ ἄξια παληχάρια μας νὰ ξεσπαθώσουν πάλι,
 Τώρα μᾶς κλέφτουν τὰ παιδιὰ τοῦ Γέρο-Ψηλορίτη
 Καὶ μένει ἔρμον τὸ Βαφέ, καὶ ὄρφανὴ ἡ Κρήτη.

Συννέφιασε, μανοῦλά μου, τῆς ὑψηλῆς κορφῆς Σου
 Καὶ χῦσε δάκρυα φλογερά πικρά στῆς βρεμματιῆς Σου.....
 Ἐνα παιδί π' ἀγάπησε τὰ ἄγρια Σου κάλλη
 Καὶ ἦλθε καὶ ἄματώθηκε στὴ φλογερή Σου ἀγκάλη
 Τὸ ἔφαγ' ἢ λαβωματιὰ ὡσάν μονομερίδα
 Κ' ἔχτες τὸ βράδι ἐπέθανε φωνάζοντας—Π α τ ρ ῖ δ α....

Ἐλάτε, φέρτε, Κρητικοί, λουλούδια ἀπὸ τὴν Κρήτη,
 Δάφνες θρεμμένες μ' αἵματα ἀπὸ τὸν Ψηλορίτη
 Καὶ πλέχτε το στεφάνι του, καὶ δόστε το σ' ἐμένα
 Νὰ τοῦ τὸ βάλω ἀμάραντον σὲ στήθη ἀντρειωμένα.

Πάρτε, μιὰ λάμψη ὀλόχρυση αἰώνια ἀπ' τ' Ἀρκάδι,
 Νὰ τοῦ τὴν δώσω συντροφιά στοῦ τάφου τὸ σκοτάδι.

Ναί τέτοια λάμψη ποῦ ποτέ, ποτέ της νὰ μὴ σβύνη
 Πρέπει στὸ κάθε της παιδί ἢ Μάνα μας νὰ δίνη,
 Ποῦ δίπλα της περήφανο, ὀλόρθο στὸ πλευρό της
 Ἐφήφισε τὸ θάνατο καὶ τὸ βασανισμό της.
 Ναί τέτοια δάφνη πράσινη ποῦ δὲ θά τὴν μαράνη
 Τοῦ Ξένου ἢ ἄχαρη χολὴ τοῦ πρέπει γιὰ στεφάνι.

Ναί! τοῦ καλοῦ παληκαριοῦ ἡ δάφν' εἶναι ἴδική του
 Μονάχο τὴν ἀνάστησε μ' αἶμ' ἀπ' τὴν πληγὴ Του.
 Κ' ἡ λάμψη ἡ ἀθάνατη ποῦ σὰν ἀστροπελέκι
 Χτυπᾷ τὸν ἀσπλαγχνο φονιᾶ ἀπ' τὸ βαρὺ τουφέκι.
 Τὰ δάκρυα ποῦ ἐσφούγγισε στοῦ ὄρφανοῦ τὸ ἔματι
 Πρέπει νὰ τρέξουν στὸ στερνὸ τῆς νειότης του κρεββάτι.

Τονὲ θυμούσαστε, γεροὶ ἄρματωλοί, τῆς Κρήτης
 Τὸν Ἀητὸ ποῦ ἔβασταξε στὰ νύχια τὸ σπαθὶ της;
 Ἄχ! ἔπες τε, ἔπες τε καὶ σέμας πολεμισταὶ ἀκόμα
 Τί λεβεντιᾶ τὸν στόλιζε στὸ φλογερὸ της χῶμα;
 Πῶς στὰ χρυσᾶ του ἄρματα ἐπαίζαν ἡ ἀχτίδες
 Τοῦ Ἥλιου ποῦ τὰφώτιζαν σὰ μυστικὲς ἐλπίδες;

Τί ὄψι εἶχε; τί θωριά; ὀρθὸς στὸ μετερίζι
 Ὄταν στὸ Μυλοπόταμο χωρὶς νὰ τὸν φοβίζῃ
 Τοῦ Σισανὲ τὸ μούγκρισμα, χτυποῦσε καὶ χτυπιῶνταν
 Καὶ ματωμένος σ' ἀγκαλιὰ συντρόφου ξαπλωνῶνταν.
 Καὶ ἔπες τε μας μὲ τί χαρὰ τὸ αἶμά του κυττοῦσε
 Ποῦ ἐπότιζε τὰ χῶματα κι' ὀλόβραστο κυλοῦσε.

Τώρα κοπήκαν τὰ φτερά καὶ ὁ ἀητός κοιμᾶται...
 Κοιμᾶται, δὲν ἐπέθανε κ' ἐσᾶς, ἐσᾶς θυμᾶται...
 Καμμιᾶν ἡμέρα σὲ φωτιά πολέμου ἂν ἔβρεθῆτε
 Καὶ δίπλα Σας τὸν νοιώσετε χτυπῶντα, μὴ σκιαχθῆτε...
 Σᾶς τῶπα δὲν ἐπέθανε, ἡ ἀθάνατη ψυχὴ του
 Ἐκείνη πάει στὸν Πλάστη της, καὶ μένει τὸ κορμί του.

III

Τὸν ἔφαγ' ἡ λαβωματιὰ ποῦ τοῦδωσκε τὰ στήθηα
 Ἄπ' τὸν καιρὸ ποῦ ἔδωσανε στ' Ἀσιανοῦ τὰ πλήθηα
 Τὴν Κρήτη τὴν πολύπαθη οἱ Φράγκοι ἔματωμένη
 Μὲ ραγισμένα ἄρματα κι' ἄρματωσιὰ καμένη...
 Προσκύνησέ το, λεβεντιὰ, τὸ ἄξιο παληκάρι
 Κι' ἄς γείνη τὸ κρεβδάτι του γιὰ ἡμᾶς προσκυνητάρι.

Σᾶς ἐξορκίζω εἰς αὐτὸ τὸ ἔματωμένο σῶμα,
 Εἰς τὰ σβυμένα ἔματα του καὶ τὸ κλειστό του στόμα,
 Ἄχ! ναί, καὶ σὴ βαθειὰ πληγὴ ποῦ χάσκει σὰ πλευρά του
 Ποτὲ νὰ μὴν ξεχάσετε, ποτὲ τὴν λεβεντιὰ του.
 Καὶ εὐχρηθῆτε ὁ Θεὸς καθένα ν' ἀξιῶσῃ
 Γιὰ τάρφανα ἀδέρφια μας τὸ αἷμά του νὰ δώσῃ.

Τὸν βλέπετε ;... Περήφανος λεβέντης, ζηλεμένος
 Μόλις τὸ πρῶτο ἀκούστηκε τουφέκι, ἄρματωμένος
 Εἰς τὴν Ἀθήνα ἄφησε κι' ἀδέλφια καὶ Μητέρα
 Καὶ ἔτρεξε αἰμάτωσε ἔματῶθη κ' ἐκεῖ πέρα.
 Εὐλογημένος τρεῖς φορές... κ' ἡ γῆ ποῦ θὰ σκεπᾶσῃ
 Τ' ἀντρειωμένα νιάτα του, τὰ στήθηα του ν' ἀγιάσῃ...

ΕΛΕΓΕΙΟΝ

ἈΠΑΓΓΕΛΘΕΝ ΕΝ Τῷ ΝΕΚΡΟΤΑΦΕΙῷ ΛΟΗΝΩΝ ΠΡΟ ΤΟΥ
 ΝΕΚΡΟΥ ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΟΥ
 ΧΡΗΣΤΟΥ Σ. ΒΥΖΑΝΤΙΟΥ

I

Μάρτι, ποῦ σέ περίμενε μέ πόνο, μέ λαχτάρα,
 Μέ καρδιοχτύπι ἀνδρικό, καί ψυχική ἀντάρα
 Για νά τοῦ φέρῃς μήνυμα ἀπό τή Λαύρα πάλι
 Πές μου, γιατί ἐχλώμιανες καί σκύβεις τὸ κεφάλι;
 Δὲν πίστευες, ταλαίπωρε, πῶς θὲ νά ἔβρῃς δεμένα
 Τὰ χέρια ποῦ σ' ἀγκάλιασαν μιὰ μέρα ἄματωμένα·
 Τὰ χεῖλια ποῦ φιλήσανε τὸν ἅγιο Σταυρό Σου
 Ὅταν στῆς Λαύρας τῆ γιορτῆ τὸ θεῖο μέτωπό Σου
 Τῶκαμεν ἅγια Τράπεζα ὁ Γερμανὸς τοῦ Γένους
 Κ' ἐπάνω τῆς ἐπότισε ζωὴ τοὺς πεθαμένους . . .
 Κ' ἐπῆρ' ἀπὸ τὰ γυνῶτά σου κι' ἀπὸ τὴ μυρωδιά σου,
 Τῆς ζωντανῆς ἐλπίδες σου, τῆ φλογερῆ καρδιά σου
 Λιβάνι ὅπου ἔβαλε στὸ θυμιατὸ μιὰ μέρα
 Για νά προσφέρῃ δέτσι στοῦ κόσμου τῆ Μ η τ έ ρ α,
 Καί στὸ βωμὸ τῆς Ἐλευθερίας τὸν αἱματοβαμμένο
 Νὰ σπείρῃ λούλουδα χαρᾶς μὲ ἄματι δακρυσμένο . . .
 Ἄχ! Μάρτι, τὸ ἀνέλπιστο αὐτὸ μᾶς θανατόνει . . .
 Γιατί στοῦ Γέρο-Χρήστου μας τὸ νεκρικό σεντόνι
 Νᾶξερές πόσα ὄνειράτα καί πόθοι καί ἐλπίδες
 Σβυστήκανε σὰν τοῦ Ἡλιοῦ στὴ Δύσι ἢ ἀχτίδες,
 Καί πᾶ δὲ θὰ ξαναφανοῦν, δὲν θάναστείλουν πάλι
 Κρατεῖ σφιχτὰ ὁ θάνατος κλεισμένη τὴν ἀγκάλη . . .

II

Στὸ μαῦρο ξυλοκρέββατο ἐλάτε γύρω ὅλοι,
 Ὅσοι λειτουργηθήκατε στῆς Λαύρας μας τῆ Σχόλη

Παληά λιοντάρια τοῦ καιροῦ ποῦ πέρασε καὶ πάει,
 Ποῦ πολεμᾷ τοῦ ξενισμοῦ τὸ φῖδι νὰ τὸν φάη...
 Ἐλάτε γιὰ στερνὴ φορὰ τὸ σύντροφο νὰ ᾄητε
 Νὰ θυμηθῆτε τὰ παληά, τὰ πρῶτά Σας νὰ πῆτε.
 Ἐλάτε νὰ ναστήσετε ἐμπρὸς μας τὸ λιοντάρι
 Ποῦ ἔβαψε τὰ νύχια του, τῆ χαίτη στὸ Χαῖν τάρι
 Εἰς τοῦ Φαβιέρου τὸ πλευρὸ, τὸ νιὸ τὸ ζηλεμένο,
 Ὅπου μὲ τρεῖς λαβωματιῆς στὸ στήθος τ' ἀντρειωμένο
 Δὲ χόρταινε στὴν Κάρυστο ἀλαίμαργα ρουφῶντας
 Τῆ φλόγα ποῦ τὸν ἔζωνε... κι' ἀκούραστα χτυπῶντας
 Τὰ βράχια ποῦ μᾶς ἔφραζαν τῆς ἑλευθερίας τὸ δρόμο...
 Τὸν ξακουσμένο μαχητὴ ποῦ φέρνοντας στὸν ὦμο
 Ἄργο μ. παροῦτι καὶ φωμίσ' ἀδέλφια πεινασμένα
 Ἐμπῆκε στὴν Ἀκρόπολι μὲ βῆματ' ἀντρειωμένα
 Ποδοπατῶντας, σχίζοντας τ' ἀσκέρι ποῦχε ρίξει
 Ὁ Κιουταχῆς τὴν ὠμορφή Παρθένο μας νὰ πνίξη,
 Τὴν Κόρη ποῦ προστάτευε γυμνὸ τοῦ Μακρυγιάννη
 Κι' ἀπὸ τὸ αἷμα κόκκινο τὸ ἄξιο γιαταγάνι...

.
 Καὶ Σεῖς ποῦ τὸν ἔγνωρίσατε εἰς τὰ βουνὰ τῆς Κρήτης
 Ὅταν ἐκείνη ὑψωσε καὶ πάλι τὸ σπαθί της,
 Λεβέντες μου ἀρματωλοὶ, ἐλάτε νὰ μᾶς πῆτε
 Γιὰ τὰ στερνὰ τὰ χρόνια του τὸ Γέρο Σας νὰ ᾄητε...
 Ἄ! ὄχι, μὴ μιλήσετε... Χλωμὴ κι' ἀπελπισμένη
 Ἡ Κρήτη πάλι ἔρχεται βουβή, συννεφιασμένη
 Σὰν καὶ προχθές ποῦ θάψαμε πάλι παιδί ἴδιό της
 Κι' ἀπόμειν' ἔρμο κι' ὄρφανὸ τὸ μητρικὸ πλευρό της...
 Κρατεῖ μὲ τῶνα χέρι της τὰ ξεσχισμένα στήθη
 Καὶ σέρνει μὲ τὸ ἄλλο της κλαμένο τὸ Λασίθι...
 Στὴν ἐρημιὰ τοῦ Ἀρκαδιοῦ ἀκούστηκε ἡ καμπάνα
 Τοῦ Χάρου ποῦ ἐβρόνταγε... κ' ἡ πληγωμένη Μάνα

Ξαφνίστη μές' στο λήθαργο—δλα τὰ νοιώθ' ἡ λύπη—
 Καί εἶπε μὲ παράπονο—Κά ποιο παιδί μου λείπει,
 Κ' ἐκεῖ ποῦ συλλογούντανε ἐφάνη τὸ Λασιῶι
 Ποῦ κλαίοντας σωριάστηκε στὰ ἄχαρά της στήθη...
 Κάμετε τόπο, κάμετε στο θλιβερό ζευγάρι
 Τοῦ Ψηλορίτη ἀητοὶ Κροκίδη καὶ Κριάρη.
 Ἐπ' τὰ γιὰ Σας χῶματα ἢ δάφν' εἶναι κομμένη
 Ποῦ φέρνει πάλι ἡ Κρήτη μας χλωμὴ καὶ κουρασμένη.
 Ἐἴθε μονάχη νὰ Σᾶς ἴδῃ τριγύρω στο λιοντάρι
 Ποῦ ἐγείρε παράκαιρα στοῦ τάφου τὸ λιθάρι...
 Ἐἴθε κ' ἐκεῖνη... καὶ κανεὶς δὲ λείπει... ἓνα, ἓνα
 Τὰ καρυοφύλλα πλάκωσαν ποῦ ἐσθύσαν ραγισμένα.
 Ἐλάτε, γέροι ἄρματωλοί, ἀνοίχτε τὴν καρδιά Σας
 Μήπως καὶ μᾶς ξυπνίσουνε τὰ κατορθώματά Σας...
 Μήπως ἔμπροστά στο λείψανο ὅπου μοσχοβολαί
 Σὰν τὸ δέντρο ποῦ ἔζησε εἰς τοῦ βουνοῦ τὸ πλάι,
 Πιστέψωμε πῶς εἴμαστε κ' ἐμεῖς παιδιὰ δικὰ Σας
 Γιατί σὰν ψέμμα φαίνεται σ' ἐμᾶς ἡ λεβεντιά Σας
 Στὴν τύφλα ποῦ μᾶς πλάκωσε, στο μαρασμὸ ποῦ λυώνει
 Τὴν ταπεινὴ μας γενεά... Σὰ φρόκαλο σαρώνει
 Ὁ Ξενισμὸς τὴν πρώτη μας στο δρόμο περηφάνια
 Τὴ φουστανέλλα τοῦ βουνοῦ, τῆς Λαύρας τὰ στεφάνια.
 Ἐμπροστά σ' αὐτὸ τὸ λείψανο ποῦ μές' στο αἷμα ἐφάβη
 Ἄς γείνη νεκρανάστασι μὲς στῆς καρδιές, κ' οἱ τάφοι
 Ἄς ἀνοιχθοῦν ποῦ ἐπνίξανε τὴν ἐθνικὴ ἀνδρεία...
 Χριστὸς ἀνέστη, σταῖς ψυχαῖς... Δευτέρα Παρουσία!...
 Ἄν θέτε ν' ἀναστήσωμε καὶ πάλι τὴν Ἑλλάδα,
 Καὶ πάλι νὰ τὴν κάμωμε τοῦ κόσμου τὴ λαμπάδα.

III

Ψυχὲς μεγαλοδύναμες ὅπου μᾶς παρατάτε
 Καὶ στὰ λημέρια τοῦρανοῦ χαρούμενες πετάτε

Ἄχ! μὴ μᾶς λησμονήσετε....καὶ στὸ Θεὸ τριγύρου
 Γονατισμένες ἔχετε τὰ βράχια τῆς Ἡπείρου
 Ἐνθύμησι ἀλησμόνητη, κ' εὐχόσαστε μιὰ ἡμέρα
 Καὶ πάλι νὰ δοξάσωμε τοῦ κόσμου τῆ Μ η τ έ ρ α
 Στῆς Λαύρας μας τὴν ἐκκλησιά....Δὲν πέθανε, κοιμᾶται
 Μὲ στῆς καρδιές τὸ ὄ ν ε ι ρ ο ποῦ τόσο ἀγαπᾶτε.
 Θεὲ νάλθη πάλι μιὰ αὐγὴ τὸ ὄ ν ε ι ρ ο ν' ἀνθίσῃ
 Θεὲ νὰ ξυπνήσῃ μιὰ φορά,....ὦ! ναι, Θεὲ νὰ ξυπνήσῃ! !....
 Καὶ Σὺ, καὶ Σὺ πολεμιστὴ ποῦ φεύγεις ἀπ' ἐμπρὸς μας
 Σὰ μιὰν ἀχτίδα ὀλόχρυση ἀπὸ τὸ πρῶτο φῶς μας
 Γιὰ ὕστερνὴ εὐλόγησε φορὰ τὰ ὄρφανά Σου
 Καὶ ἄφες τοὺς κληρονομιά μεγάλῃ τὴν καρδιά Σου.
 Καὶ πέσε, πέσε ἤσυχος στὸ ἀγιασμένο χῶμα
 Ποῦ ἀγκαλιᾶζει τρυφερὰ τοῦ ἥρωος τὸ σῶμα....
 Εὐλογητὸς ὁ ὕπνος Σου....κ' οἱ ἄλλοι σύντροφοί Σου
 Ὡσὰν καὶ Σὲ ἐπλάγιασαν....Βυζάντιε, κοιμήσου! !...

Τῆ: ΚΥΡΙΑ: ΕΛΕΝῆ: ΒΑΛΑΣῆ:

ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΑΙΒΕΡΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ ΤΗΣ ΜΙΚΡΑΕ ΤΗΣ
ΖΩΗΣ

Ἄνοιξαν πάλι τὰ κλαδιά κ' ἐβγήκι' ὁ Χάρος πάλι
 Νὰ κυνηγήσῃ τοῦ Μαγιοῦ τὰ ζηλεμένα κάλλη.
 Κι' ὅπου λουλουδι κόκκινο στὸ δρόμο του ἀντικρῦζει
 Ἄπλόνει χέρι ἄσπλαγχνο καὶ τὴ χαρὰ θερίζει.
 Κρυφτε, μανοῦλες, τὰ παιδιὰ τὰ μυριοχαδεμένα
 Νὰ μὴν τὰ ἴδῃ ὁ θάνατος καὶ σβύσουν τὰ καυμένα.

Καὶ Σὺ ποῦχες στὸ πλάγι σου τέτοια χλωρὴ μυρτοῦλα
 Στὸ πλάγι σου δὲν ἐννοιώσες, ταλαίπωρη μανοῦλα,

Τὸ θεριστὴ στὸν κῆπό Σου ζηλότυπα νὰ ρίχνη
 Τὰ ἄμματα του καὶ πῶς ποθεῖ τὸ ἄθος σου νὰ δείχνη.
 Εἶναι βουβὸ τὸ βῆμά του.... Τὸν κλέφτη δὲν τὸν εἶδες
 Νὰ βόσκη μές' στοὺς πόθους σου καὶ στῆς κρυφές ἐλπίδες.

Μιὰ γαλανή, μιὰ ὠμορφη μιὰ νύχτα τοῦ Ἀπρίλι
 Ἰοῦ ἐσμίγαν μ' τ' ἀρώματα ἢ αὔραις χεῖλη-χεῖλη
 Καὶ μυστικὸ νανοῦρισμα ἐκοίμιζε τὴν πλάση
 Κ' ἡ θάλασ' ἀναστέναζε, κι' ἀνάσειαν τὰ δάση,
 Σ' ἐπῆρ' ὁ ὕπνος κ' ἐγειρες κοντὰ στὴν ἀκριβή σου
 Τὴν κουρασμένη, δύστυχη μανοῦλα, κεφαλὴ Σου.

Κι' ὁ χάρος ποῦ περίμενε τὸν ὕπνο σου σιμόνει
 Θόλος σὰ μαῦρο σύγνεφο καὶ κρύος σὰν τὸ χιόνι
 Κι' ἀπλόνει στὸ παιδάκι σου τὸ ἄπονό του χέρι...
 ... Στὸν οὐρανὸ ἐσβύστηκε θλιμμένο ἓν' ἀστέρι...
 Ἐνα λουλουδι ἐπεσε στὸν κάμπο μαραμμένο
 Καὶ τ' ἀκριβό σου τὴν αὐγὴ τὸ ἔβρηκες πεθαμένο.

Τὴν εἶδα σὰν τὴν πῆγαιναν στὸ ὕστερο κρεββάτι....
 Τὴν εἶδα στῶν κυπαρισσιῶν τὸ ἔρμο μονοπάτι,
 Καὶ πῶς κοιμᾶτ' ἐνόμισα ἀκόμα ἢ Ζωή Σου.
 Ἀνθοῦσε στὰ χειλάκια της τὸ ὕστερον φίλί σου,
 Καὶ ὅταν τὸ παρήγορο χαμόγελό της εἶδα
 Μές' στὴν καρδιά μου ἀθάνατη γεννήθηκε ἐλπίδα.

Μὴν κλαῖς, καὶ δὲν πεθαίνουνε τέτιοι χρυσοὶ ἀγγέλοι
 Ὅπου τοὺς πέρνει ὁ Θεὸς καὶ δίπλα του τοὺς θέλει....
 Μὴν κλαῖς γιατί μου φάνηκε στὰ χεῖλη της πῶς εἶδα
 Παρηγοριᾶς χαμόγελο, ἄλλης ζωῆς ἐλπίδα...
 Στὸν οὐρανὸ θαῦρη γλυκειὰ τὴν Παναγιὰ Μητέρα
 Τὰ ἀγγελουδί' ἀδέλφια της, καὶ τὸ Θεὸ Πατέρα.

Ἀθῆναι 1875.

ΤΗ: ΚΥΡΙΑ: ΑΣΠΑΣΙΑ: ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΗ:

ΕΠΙ ΤΩ: ΣΚΛΗΡΩ: ΘΑΝΑΤΩ: ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΤΗΣ

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

Μές' εἴην κάτασπρη φωλιά του, εἰς μικρό του κρεββατάκι
 Ἐκοιμοῦνταν ἐψῆς βράδι τὸ μικρό σου ἀγγελάκι,
 Ὡς κοιμάται μιὰ δροσοῦλα στῆς νυχτὸς τῆ σιγαλιᾶ
 Μές' στοῦ ρόδου τ' ἀνθισμένον τῆ δροσά τη ἀγκαλιᾶ.
 Ὑψηλὰ εἰς τὸν αἰθέρα ἓνα ἄστρο τὸ κυττοῦσε
 Σὰν νὰ τοῦλεγ'—ἔλ' ἀπ' ἀνω—καὶ κρυφὰ τὸ προσκα-
 [λοῦσε.

Κ' ἐπλανέθηκε κ' ἐκεῖνο, καὶ τοῦ ἔγελασε γλυκά,
 Κ' ἐσυμφώνησαν νὰ σμίξουν τὰ δυὸ ἄστρα μυστικά.
 Χαμογελάε ἡ αὐγοῦλα δειλὴ τ' ἄστρ' ἀχτίδα χύνουν
 Γιὰ στερνὴ φορὰ θλιμμένα κ' ἓνα-ἓνα τρεμοσβύνουν.
 Μοναχὰ μικρὸ ἓν' ἀστέρι τῆ χρυσῆ του κεφαλῆ
 Στοῦ μικροῦ γέρνει τὴν κούνια σὰν νὰ τοῦ κρυφομιλῆ.
 Ἄχ! δὲν τωῦρες πιά τὴν ἄλλη σὰν ἐξύπνησες ἡμέρα
 Τὸ μικρό σου τὸ πουλάκι στῆ φωλίτσα του, Μητέρα...
 Δὲ σοῦ γέλασε σὰν πρῶτα ἡ μικρὴ του ὠμορφιά
 Τῶχαν πάρη τ' ἀγγελούδια στὸν αἰθέρα συντροφιά.
 Κι' ὅταν νύχτωσε τὸ βράδι κ' ἔρριξες κλαμμένα μάτια
 Μὲ παράπονο γεμάτα στοῦρανοῦ τὰ μονοπάτια,
 Ἄναστέναξ' ἡ καρδιᾶ σου κ' ἐξαλάφρωσ' ἡ βαρειά...
 Πές μου, ἄχ! πές μου, μήπως τῶδες στοῦρανοῦ τὴν ἀγ-
 [γκαλιᾶ ;.....

Σίφνος 1876.

ΤΗ: ΒΕΑΔΕΛΦΗ ΜΟΥ

ΔΙΚΑΤΕΡΙΝΗ: ΓΚΙΩΝ

ΕΙΣ ΤΟΝ ΘΑΝΑΤΟΝ ΤΟΥ ΜΙΚΡΟΥ ΤΗΣ

ΜΑΝΩΛΗ

Ποῦ νὰ μὴν ἔξερη τὸ πικρὸ μαχαῖρι τοῦ θανάτου
 Δὲν ἔμεινε στὸν κόσμον μας καμμιὰ καρδιά μανοῦλας.
 Σ' ὄλαις τῆς θύρες ὁ σκληρὸς κρεμνᾶ τὰ σάβανά του
 Καὶ πνίγει μὲς ἴστα σύννεφα τῆ χάρι τῆς αὐγοῦλας.
 Στὸν ἔρημον τὸν κόσμον μας λουλοῦδι, ἡ πλατάνι
 Πρέπει νὰ πέση μιὰ φορὰ καὶ πρέπει νὰ πεθάνη.

Κι' ὅμως ποιὸς ξέρει... Δὲν ἔμπορῶ ποτὲ νὰ τὸ πιστέψω
 Πῶς τόσα ρόδα χάνονται γιὰ πάντα μὲς' στὸ χῶμα...
 Ἐντὶ τοῦ Κρίνου πῶχασες ποθῶ νὰ σοῦ φυτέψω
 Μίαν ἐλπίδα στὴν καρδιά γιὰ τούρανοῦ τὸ δῶμα
 Γιὰ τὸ ἀθάνατο αὐτὸ τοῦ Πλάστη περιβόλι
 Ποῦ ἂν πεθαίνωμε στὴ γῆ, ἐκεῖ ἀνθίζομ' ὄλοι.

Προσωρινὸ λιβάδι μας ἡ γῆ μὲ τόσ' ἀγκάθια.
 Μὲ τί χαρὰ νὰ ἔξερη κάθε ψυχὴ τ' ἀφίνει....
 Καὶ λησμονῶντας τῆς ζωῆς τοὺς πόνους καὶ τὰ πάθη
 Πετᾶ εἰς τὴν ἀνάπαψι, τῆ χάρι, τῆ γαλήνη.
 Μὴν κλαῖς γιὰ τὸ παιδάκι σου ποῦ παίζει ἐκεῖ πέρα
 Χαμογελῶντας στοῦ Χριστοῦ τῆ σπλαγχνικὴ Μητέρα.

ΤΗ:

ΑΠΕΡΧΟΜΕΝΗ: ΤΩΝ ΑΘΗΝΩΝ.

Ἐπὸ τοὺς βράχους τῆς Φρεαττύος

Οὐς πλήττει κύμα ὑγρὸν ἀγρίως

Κ' ἐνθα στενάζει ἡ Ἀλκυὼν,

Θολοὶ σὲ βλέπουν οἱ ὀφθαλμοί μου.

Κ' ἡ ναυαγοῦσα ὠχρὰ ψυχὴ μου

Εἰς τὰ πελάγη τῶν πικριῶν

Καὶ ἡ καρδία ἐντὸς μου κλαίει. . . .

. . . Οὕτως ὁ Κύκνος ὅταν ἐκπνέῃ

Θρηνώδες χύνει ἄσμα λυγμῶν,

Καὶ μὲ τὸ ἄσμα πνοὴν ὑστάτην

Κ' εἰς νύκτα δῦει σκοτεινοτάτην

Καὶ λήγει τᾶσμα τῶν στεναγμῶν.

ὦ! ἡ καρδία ἦν ἀναμνήσεις

Σπαράσσουν τώρα καὶ διαχύσεις

Ἄλλης γλυκείας φεῦ! ἐποχῆς

Ὅτε ἀνέτελλον φαιδραὶ ἡμέραι,

Τὸ τελευταῖον σοὶ στέλλει Χ α ἔ ρ ε . . .

Εἶθε νὰ ζήσης τρισευτυχῆς.

1875.

ΣΤΡΟΦΑΙ ΕΠΙ ΛΕΥΚΩΜΑΤΟΣ

Α.

Εἶναι τὸ λεύκωμα φαιδρὰ εἰκὼν τοῦ ἔαρός μας

Σταθμὸς ἀγάπης συμπαθῆς, καὶ τῆς νεότητός μας

Ἡ ἀνθοφόρος πεδιάς, ἦν μ' ἀνθη τῆς καρδίας
 Στολίζομεν μνημόσυνα εἰς ὥρας εὐτυχίας . . .
 Αἶναι τὸ λεύκωμα ζωῆ μεστή στιγμῶν ἀπόνων,
 Μελωδικὴ ἀφήγησις παρωχημένων χρόνων,
 Ναός, εἰς ὃν ἀρώματα ἐκχύνει ἡ φιλία
 Καὶ ἡ ψυχὴ προσεύχεται καὶ ψάλλει ἡ καρδιά.
 Κ' εἶναι τὸ λεύκωμα σελὶς ἀθώας ἱστορίας
 Τῶν πρώτων αἰσθημάτων μας τῆς πρώτης ἡλικίας.

Κ' ἐγὼ ἐφύτευσα ποτὲ εἰς τοῦτον τὸν λειμῶνα
 Πρὶν μαρανθοῦν τὰ ἀνθη μου ἀπὸ βαρῶν χειμῶνα
 Τὰ ρόδα ὅσα ἄλλοτε περικαλλῆ ἐγέννα
 Εὐδαιμονία ἄρρητος εἰς στήθη μυρωμένα.
 Ἄλλὰ παρῆλθεν ἔκτοτε πολὺς καιρὸς καὶ στείρα
 Ἀπέμειν' ἡ καρδιά μου δὲν ἔχει πλέον μῦρα.
 Εἰς ράκη ἡ φαιδρὰ στολὴ ἐκείνη μετεβλήθη
 Τοῦ μυροδόλου ἔαρος εἰς μαρανθέντα στήθη.
 Τὸ ἄσμά μου ἐσίγησεν . . . Ἡ ἀηδὼν δὲν ψάλλει
 Ὅταν χειμῶνος μαίνεται ψυχρὰ ἀνεμοζάλη.

Νὰ σὲ γνωρίσω ἔπρεπεν εἰς τοὺς καιροὺς ἐκείνους
 Στίχους, καθ' οὓς ἐγνώριζον νὰ γράφω χαρμωσοῦνους
 Κ' ἦτο μεστή ἀρώματος καὶ μέλους ἡ ζωὴ μου . . .
 Ἄνευ ὀνείρων σήμερον κοιμᾶται ἡ ψυχὴ μου
 Καὶ ἄγρυπνος τὸν ὕπνον τῆς τῆς μνήμης ἡ λυχνία
 Θολὴ φωτίζει τρέμουσα κ' ἐκείνη ἡ ἰδία . . .
 Ἄ! εἶναι ἡ ἀνάμνησις φανὸς εἰς τάφου χῶμα
 Τοῦ παρελθόντος κἀνωχρον δεικνύουσα τὸ πτώμα.
 Καὶ ὅμως τὴν ἀνάμνησιν αὐτὴν λατρεύω μόνον
 Αὐτὴ μοὶ μένει σήμερον ἐκ τῶν ἀρχαίων χρόνων.

Ἐγώ μαι δειλός, πολὺ δειλός . . . φοβοῦμαι τὴν σκοτίαν,
Καὶ δι' αὐτὸ τῆς μνήμης μου φυλάσσω τὴν λυχνίαν.

Ἦ λήθη εἶναι θάνατος βαρύτερος ἀκόμα

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἄλλὰ φοβοῦμαι τοὺς νεκροὺς, φοβοῦμαι νάποθάνω . . .

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Ἐκείνος πλὴν δὲν γελά, ἐκεῖνος δὲν δακρύζει

Καὶ εἶναι, εἶναι σύντομος παραφροσύνης ὥρα
 Ἡ λήθη πόνων θλιβερῶν κ' ἡ εὐτυχία τ' ἴσα.
 Καὶ μόνον, μόνον σήμερον ἐντὸς φρενοκομείου
 Εἶδα εἰκόνα ἀληθοῦς εὐδαιμονίας βίου.
 Εἶδα τὸν γέλωτ' ἀφελῆ, οὐχὶ βεβιασμένον,
 Ἡ μόλις ἀνατείλαντα εἰς χεῖλη κ' ἐσβεσμένον.
 Ἐκεῖνοι δὲν αἰσθάνονται, εἶναι τρελοὶ ἐκεῖνοι...
 Ἄλλ' ἡ χαρὰ νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ φιλῆ προκρίνει
 Ὅπου ὁ νοῦς κατέπεσε, δὲν βασιλεύει πλέον
 Καὶ δὲν διώκει ἀπηνῆς πᾶν ὄνειρον ὥραϊον.

Τρελὸς... Πλὴν μόνον οἱ τρελοὶ διέρχονται τὸν βίον
 Ἀφρόντιδες, ἀμέριμοι τῆς συμφορᾶς πλησίον.
 Ὅταν ὁ νοῦς βυθίζεται εἰς παγετὸν δὴ σκοτῆ,
 Τότε ὁ σκόληξ τῆς ψυχῆς καὶ τῆς χαρᾶς ὑπνώττει
 Καὶ ἡ καρδιά τὰ δεσμὰ τοῦ λογικοῦ μας θραύει
 Καὶ τῆς πραγματικότητος ἡ δεσποτεία παύει.
 Εἶν' ἐλευθέρᾳ... ὁμιλεῖ, καὶ λέγει ὅτι θέλει.
 Ἀκράτητος ὁ γέλως τῆς εἰς χεῖλη ἀνατέλλει.
 Καὶ θνήσκει καθὼς ἔζησε μακρὰν τῆς κοινωνίας,
 Τοῦ φθόνου καὶ τοῦ σαρκασμοῦ, τῆς λύπης, τῆς πικρίας.

B.

Ἄλλὰ τί λέγω; ... θύελλα ὀδύνης ἀπαισίας
 Ἀγρίως μὲ παρέσυρεν εἰς σκέψεις ὀλεθρίας
 Καὶ μελανὰ ἐκάλυψαν τὴν κεφαλὴν μου νέφη,
 Ὅμοίως τὸν ὠκεανὸν ἡ τρικυμία στέφει
 Καὶ μαίνονται τὰ κύματα ἀνά τὴν παραλίαν
 Καθὼς φλογώδεις στεναγμοὶ εἰς πάσχουσαν καρδίαν.
 Ἄλλὰ παρήλθεν, ἔφυγεν ἡ καταίγις ἐκεῖνη
 Ναι μένει πάλιν σιγηλὴ καὶ μόνη ἡ ὀδύνη

Μυστηριώδης, σοβαρά, καθώς τῆς ἐρημίας
Ἦ σιωπῆ, ἢ ἔμπλεως πενθίμου ἀγωνίας.

Πόσον ώραία ἄλλοτε ὑπῆρξεν ἡ ζωὴ μου . . .

Εἰς οὐρανὸν ἀνέφελον ἐπέτα ἡ ψυχὴ μου

Κ' ἐλούετο μὲ τῆς αὐγῆς τὴν δρόσον καὶ τὰ μῦρα.

ᾠ! τότε εἶχεν ἄσματα καὶ δι' ἐμὲ ἡ λύρα.

Μελωδικὴ τοῦ ἔαρος τὴν καλλονὴν ἐξύμνει

Κ' ἦσαν εὐχαὶ πρὸς τὸν Θεὸν οἱ παιδικοὶ τῆς ὕμνοι,

Κ' ἐσκίρτα ἢ ἀμέριμος καρδία μου ἀλύπως·

Ἄλλ' αἰφνης Μοῖρα ἀπηνῆς τὴν εἶδε ζηλοτύπως

Κ' εἰς τὴν φαιδρὰν πορείαν τῆς, ἀπῆντησεν Ἐκείνῃ νύκτι.

Ἦ γράπησε τὴν ἄβυσσον κ' ἠσπάσθη τὴν ὀδύνην.

ᾠ! παρασύρ' ἢ κόλασις εὐκόλως τὰς καρδίας

Κ' ἐνίοτε ριπτόμεθα τυφλοὶ μετὰ μανίας

ᾠπου τὸ χεῖλος μειδιᾷ, ὅπου ἡ χεὶρ θωπεύει

Ἄλλὰ τὸ βλέμμα θανατοῖ, καὶ ἡ ψυχὴ φονεύει.

Ἐγὼ καρδία ἄπειρος τὴν ἄβυσσον παρείδα,

Ἐπὶ τοῦ χείλους θάλλουσαν προσέβλεψα ἐλπίδα

Ἀπατηλὴν, καὶ ἔκυφα μετὰ περιπαθείας

Ἄλλ' ἔπεσα κατὰ κρημνῶν ἀγρίων τραυματίας.

Δύσις ὀνείρων εὐγενῶν εἰς παγωμένα σκότῃ

Ἐνθα ἐκλείπει ἡ Ζωὴ κ' ἡ ὑπαρξις ὑπνώττει.

ᾠ! πόσον τὴν ἠγάπησα...Τί ἔρωσ...τί λατρεία...

Ἦτο αὐτὴ τὸ ἄσμα μου, αὐτὴ ἡ γοητεία,

Ἦ ἔμπνευσίς μου, ἡ χαρὰ, τὸ ἄστρον τῆς αὐγῆς μου

Ζωὴ τῆς διανοίας μου, καὶ πτῆσις τῆς ψυχῆς μου.

Τὴν νύκτα μένων ἄγρυπνος τὴν ἐβλεπα ἔμπρός μου

Καὶ ἦτο, ἦτο ἡ εἰκὼν αὐτῆ τοῦ ἄσματός μου...

Εἰς τὸ εὐρὺ τῆς μέτωπον ἠπλοῦτο μυρωμένη
 Καὶ πίπτουσα κατὰ συρμὸν ἢ κόμη κεκομμένη.
 Εἶχεν ὠχρὸν τὸ πρόσωπον κ' ἐντὸς ἐμυροβόλου
 Τὰ χεῖλη τῆς κ' οἱ ὀφθαλμοὶ λαμπρῶς ἠκτινοβόλου.

Παντοῦ ὅπου ἐστρέφετο τὸ ἱλαρόν μου βλέμμα,
 Τὴν ἔβλεπα πλησίον μου βαδίζουσαν ἠρέμα,
 Καὶ δὲν ἐγνώριζεν οὐδεὶς, οὔτε ἐκείνη ποίαν
 Διέχουε περιπαθῆ ἐντός μου ἁρμονίαν.
 Καὶ ὅμως τὸν κατέπνιξα τὸν ἔρωτα ἐκείνον
 Καὶ οὔτε στόνον ἄφησα δειλίας, οὔτε θρήνον.
 Χαλαρουμένας τὰς χορδὰς ἠσθάνθην τῆς καρδίας
 Κ' ἡ τελευταία ἔσβεσε μολπὴ τῆς μελωδίας...
 Ὑπῆρχε χάσμα μεταξὺ ἐμοῦ τε καὶ ἐκείνης
 Κ' ἐστάθην πρὸ τοῦ χάσματος ψυχρὸς πλὴν μετ' ὀδύνης.
 Ὅχι ὀδύνης φανεράς... Μυστηριώδης ἦτο
 Ὁ πόνος τῆς καρδίας μου, πλὴν πόνος ἐκαλεῖτο.

ἠσθάνθην τὰς αἰσθήσεις μου ἐξαίφνης παγωμένας...
 Τὰς τόσας ἀναμνήσεις μου σχεδὸν ἀγνώστους ξένας.
 ἠτένισα περὶ ἐμὲ τὸν κόσμον ἠλιθίως
 Καὶ εἶδον νὰ διέρχεται μονότονος ὁ βίος...
 Καὶ ὅμως ἤμην εὐτυχὴς... ὦ! ἡ θερμὴ καρδιά
 Εἶναι δεσπότης τῆς χαρᾶς... ἐρρέτω ἡ πικρία...
 Καλλιτέρον μονότονος νὰ ρέῃ ἡ ζωὴ μου
 Καὶ δάκρυ νὰ μὴ αἰσθανθοῦν ποτὲ οἱ ὀφθαλμοί μου.
 Εἶναι ὀδύνης αἱ στιγμαὶ καὶ τῆς περιπαθείας...
 Ἀ ν α ἰ σ θ ῆ σ ῖ α, ἔγραψα, ζ ω ῆ, εὐ δ α ἰ μ ο ν ῖ α ς.

Γ,

Μὴ ἀγαπήσης, φίλε μου, ποτὲ μὴ ἀγαπήσης
 Καὶ μὴ δεσμεύσης τὴν πτωχὴν ψυχὴν σου μετ' ἀλύσεις...

ὦ! ἄφες τὴν ἀγάπην σου τὰ πάντα νὰ θωπεύῃ
 Καὶ ὅλον ἢ καρδίαν σου τὸν κόσμον νὰ λατρεύῃ.
 Ὁ ἔρωσ εἶν' ἐγώιστῆς... κ' ἐντὸς τοῦ στήθους θέλει
 Νὰ ἦναι μόνος Κύριος καὶ μόνος ν' ἀνατέλλῃ.
 Ὡς καὶ αὐτὴν ἐνίοτε διώκει τὴν φιλίαν,
 Ἀποπλανᾷ τὸ λογικὸν καὶ θραύει τὴν καρδίαν.
 Τὸν πεπρωμένον ἔρωτα ὁπόταν συναντήσης
 Μὲ φρίκην φύγε, δυστυχῆ, καὶ μὴ τὸν ἀτενίσῃς.

Ἐχει παρθένου πρόσωπον, καὶ λαλιὰν Σειρήνος,
 Ὄξυ τὸ βλέμμα καὶ γοργὸν θερμότερον ἀκτῖνος,
 Λαμπρῶς ἐκτοξευόμενον ἐκ μελανῶν ὀμμάτων,
 Ῥόδον τὸ στόμα ἐρυθρὸν καὶ πλήρες ἀρωμάτων,
 Τὴν κόμην μαύρην, ἐλαφρὸν τὸ σῶμα καὶ τὸ βῆμα.
 ὦ! σαγηνεύει τὴν ψυχὴν ὑπὸ τοιοῦτον σχῆμα
 Ὁ δαίμων ὅστις τέρπεται, γελῶν εἰς ἀγωνίας,
 Καὶ ἐντροφᾷ εἰς τοὺς σπασμοὺς ἀγρίως τῆς καρδίας.
 Ἴδου ὁ ἔρωσ... Ὅν ποτὲ, ποτὲ μὴ ἀτενίσῃς...
 Ἐν βλέμμα φέρει ὄλεθρον, μ' ἐν βλέμμα θ' ἀγαπήσῃς.

Ἀθήνησι, 1875.

Ο ΝΑΥΤΗΣ

— Κύματα ταξειδιάρικα, ποῦ πάντα περπατᾶτε
 Κεῖ ἀπὸ ἔμπροστά μου γαλανὰ χαρούμενα περνᾶτε,
 Ἄν καμμιά ἄράξετε κ' ἐκεῖ τὸ περιγεῖαλι
 Ποῦ κλεῖ τῆς γῆς, τῆς θάλασσας καὶ τοῦρανοῦ τὰ κάλλη,
 Καὶ ἴδητε κόρη στοῦ γιγαλοῦ τῆ μυρωμένη ἄκρη
 Νᾶχη στὰ χεῖλη στεναγμῶ, στὰ βλέφαρά της δάκρυ,

Χλωμή, λευκή καὶ ὠμορφή σάν Παναγιὰ θλιμμένη
 Νὰ τῆς εἰπῆτε, κύματα, νὰ μὴ με περιμένῃ.
 Εἶναι πικρά κ' ἀγύριστα τὰ ἔρημα τὰ ξένα
 Καὶ κοιμητῆρι γίνονται σὲ στίθια ραγισμένα.
 Ἦέτε τῆς μαῦρα κύματα, μακρ' ἀπὸ τ' ἀκρογιαλὶ
 Πόσος βαρεῖās σᾶς ἔδειρε καὶ πόση ἀνεμοζάλη,
 Καὶ πόσα εἶδατε πουλιὰ μακρ' ἀπὸ τῆ φωλιά τους
 Στὴν ξένη γῆ τ' ἀδύνατα νὰ ρίχνουνε φτερά τους.
 Καὶ ἴτε τῆς πῶς εἶδατε τὸ νιὸ ποῦ ἀγαποῦσε
 Σὰ σταύρωνε τὰ χέρια του, τὰ μάτια σάν ἐκλειοῦσε.

Ἔλεγε Ναύτης ἄρρωστος ἕνα πρωὶ γυρμένος
 Στοῦ καραβιοῦ τὸ πάτωμα χλωμὸς καὶ λυπημένος.
 Κ' ἐκύτταζε τὴ θάλασσα καὶ τὴν παρακαλοῦσε
 Νὰ φέρῃ τὰ μηνύματα στὴν κόρη π' ἀγαποῦσε.
 Τὰ κύματ' ἀρμενίζανε κ' ἐφεῦγαν ἕνα, ἕνα
 Στοῦ Ναύτη τὰ παράπονα σὰ νάτανε κλαμένα.
 Κ' ἐκεῖνος πάντα τ' ἀβλεπε καὶ τὰ ἀκολουθοῦσε...
 Τοὺς εἶχε δώσει τὴν ψυχὴ ὁ νιὸς ποῦ ἀγαποῦσε...
 Κ' ὅταν σβυστῆκαν φεύγοντας, τὰ χεῖλη τὰ χλωμά του
 Ἄναστενάξαν κ' ἐκλείσαν... ὁ ὕπνος τοῦ θανάτου
 Ἀπλώθηκε στὰ ἴμαθ' αὐτοῦ π' ἀκόμα δακρυσμένα
 Κατὰ τὰ μέρη ἐκύτταζαν τὰ πολυαγαπημένα

 Τοῦ Καραβιοῦ τὸ σήμαντρο λυπητερὰ σημαίνει...
 —Κάποια ψυχὴ ἐξόριστη στὸ τόπο τῆς
 [πηγαίνει.—

ΠΡΟΣ ΕΚΕΙΝΗΝ

ΑΣΘΕΝΟΥΣΑΝ

"Ηθελα, κόρη, νάμouνα τῆς ἀνοιξῆς μιὰ ἡμέρα
 Νάχα τ' Ἀπρίλι τῆ δροσιά, τὸ γαλανὸ αἰθέρα,
 Τὰ μῦρα τῆς Πορτοκαλιᾶς καὶ τῆς αὐγῆς τὰ κάλλη
 Καὶ νάρθω στῆς ἀρρώτιας σου τὸ μαῦρο προσκεφάλι...
 Νέα ζωὴ στὰ στήθη σου, ἀγάπη μου, νὰ χύσω
 Νὰ γίνω βάλσαμο γλυκὸ καὶ τὴν πληγὴ νὰ κλείσω,

"Ηθελα, κόρη, ἤθελα, μὰ τὰ χλωμά σου χεῖλη,
 Νὰ ἤμouνα τὸ ἄγρυπνο τοῦ ὕπνου σου καντήλι,
 Στὸ κουρασμένο λάμψι μου νὰ χύνω μέτωπό σου
 Σὰ μάνα νὰ σέ ξαγρυπνῶ καὶ νᾶμαι ὄνειρό σου.
 Γλυκὰ θὰ σέ νανάριζα καὶ μιὰ κρυφὴ μου ἀχτίδα
 Θὰ στόλιζε τὰ στήθη σου σὰν πόθος, σὰν ἐλπίδα.

Καὶ ἤθελα, μὰ τὴν καρδιά ὅπου γιὰ σένα πάλλει,
 Νὰ ἤμouνα τὸ μαλακὸ ἐκεῖνο προσκεφάλι,
 Χαριτωμένο μέτωπο γλυκὰ νὰ ξεκουράζω
 Κι' ὅταν πονῆ τὸ δύστυχο κ' ἐγὼ ν' ἀναστενάζω,
 Ἄχ! ὡς καὶ τῆς εἰκόνας σου τῆς ἁγίης ζηλεύω
 Κ' ἤθελα νάμouνα σταυρὸς γιὰ νὰ σέ προστατεύω.

"Ηθελα...ὄλα τᾶθελα τὴ νιότη σου νὰ σώσω
 Καὶ τὸ γλυκὸ χαμόγελο στὰ χεῖλη σου νὰ δώσω.
 Πολὺ φοβοῦμαι τὸ βορειᾶ καὶ τὴν ἀνεμοζάλη
 Μήπως τὸ πάρουν καὶ ποτὲ δὲν ξαναθίση πάλι...
 Θέλω κ' ἐγὼ νὰ τὸ θωρῶ στὸ στόμα ἀνθισμένο
 Κι' ἄς εἶν' αἰώνια γιὰ μὲ καὶ πάντα, πάντα ξένο.

Φθάνει νὰ 'ξέρης πῶς κ' ἐγὼ ἐζήτησα ν' ἀνθίσῃ
 Γονατιστὸς στὴν Παναγιὰ ἐκεῖ στὸ ῥημοκκλησι.
 Νὰ 'ξέρης ὅτι ἄρρωστη σὰν ἦταν ἡ καρδιά σου
 'Εξεφυχοῦσε μιὰ ψυχὴ περίλυπη σιμά σου.
 Νὰ 'ξέρης πῶς ἐζήτησα τοῦ πόνου σου βοτάνι
 Κι' ἀπ' τοῦ Χριστοῦ μας τὸ χλωμὸ μαρτυρικὸ στεφάνι.

Κι' ἀκόμα, ὅτι τὴν παλῆν πληγὴ ποῦταν κλεισμένη
 Μὲς στῆς καρδιάς μου τὴν καρδιά τὴν νοιώθω 'ματωμένη.
 Τρέχει φωτιά τὸ αἷμά της, φαρμακεμένη λάβα
 Καὶ κλαίει πάλι ἡ ψυχὴ τῆς νιότης σου ἡ σκιάβα,
 'Ἡ λύπη τῆς ἀρρώστιας σου ἐγείν' ἀγάπη ἄλλη
 Χωρὶς ἐλπίδα, ἔρημη, θολή, Ολιμμένη πάλι.

1874.

ΤΟ ΔΕΝΤΡΟ

— Δένδρο χλωρὸ τῆς ἀνοιξίς ποῦ σ' εἶδα μιὰν ἡμέρα
 Στὸ δροσερὸ λειβάδι σου νὰ πρασινίζης πέρα,
 Γιατί τώρα ἀνύμπορο, χλωμὸ στὴν ἐρημιὰ Σου
 Δὲν ἔχεις δρόσο στὸ κορμί καὶ φύλλα στὰ κλαδιά Σου;
 Για' πές μου δέντρο, τὸ πουλί δὲν ἔρχεται σὰν πρῶτα
 Στὸ φύλλωμά σου τ' ἀνθηρὸ ὅλο χαρὰ καὶ νιῶτα;
 "Αχ! πιά δὲ βλέπω τὸ πουλί γιατί δὲν ἔχεις φύλλο...
 Στὴ συφορᾶ, στὸ πόνου του κανεῖς δὲν ἔ-
 χει φίλο.

"Ἡθελα δέντρο ν'ἄξερα, ποῦ σείδα ἀνθισμένο,
 Σὲ ποιὰ! φωτιὰ ἀχόρταγη θενὰ ριχτῆς καῦμένο...
 Καὶ ποιὸ ἀγέρι Ολιθερὸ τὴ στάχτη σου θὰ πάρη
 Καθὼς σοῦ πῆρε τὸν ἀνθὸ καὶ τὸ κρυφὸ καμάρι.

Ἐλεγε νῖος τραγουδιστῆς με πρόσωπο θλιμμένο
 Μιὰ ἡμέρα τὸ φθινόπωρο σὲ δέντρο μαραιμένο.
 Κ' ἔλησμονοῦσε κλαίγοντας τὸ ἔρημο δέντρο του
 Πῶς ἔμοιαζε μετὰ τὸ κούφари τὸ κορμὶ του.
 Κ' ἔχυνε δάκρυ θλιβερὸ χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζῃ
 Πῶς γιὰ τὸν ἴδιο του καῦμό καὶ μαρασμὸ δακρύζει.

